

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ЭНДОКРИНОЛОГИЯ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.**

2 АЛҒАШ РЕТ енгізілді.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ «Эндокринология» мамандығы бойынша 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	9
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	10
4. Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	31
5. Оқу және оқыту әдістері	34
6. Клиникалық база	34
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	35

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Эндокринология – организмнің гуморальды интегративтік жүйесі туралы ғылым ретінде клиникалық медицинаның қарқынды дамушы салаларының бірі. Эндокринологияда әртүрлі инновациялар, гендік инженерия мен биотехнологияның жетістіктері, ақпараттық, цифрлы технология, диагностика мен емдеудің қазіргі әдістері, олардың қоғамдық денсаулық сақтаудағы жоғары маңызы белсенді қолданылуда. Көптеген эндокриндік аурулардың әлеуметтік маңызы бар. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) мәліметтері бойынша қантты диабетпен ауыру өнеркәсібі дамыған елдерде 5-6%, ал дамушы елдер мен этникалық саны аз елдерде эндокринологиялық аурулардың ішінде бірінші орынға ие. Қазірдің өзінде 100 млн аса адам диабетпен ауыруда, бұлардың саны жыл сайын 5-7%-ға өсуде, әрбір 12-15 жылда еселенуде. ДДСҰ сараптамашылардың болжамы бойынша 2020 жылы 2 типті диабетпен ауыратын науқастардың саны 250 миллионға жетпекші. Орта Азия мемлекеттерінде диабетпен ауыратындардың саны әртүрлі мәліметтерге сүйенсек 350 мың адамды құрайды. Соңғы зерттеулерге сүйенсек, Қазақстанда аурудың шынайы таралуы тіркелгеннен 2-5 есе артық. Қалқаншабез ауруы оның таралуы мен көбеюіне қарай әлемдегі маңызды мәселелердің бірі. Бұл халық арасында гипотиреоз бен гипертиреоздың әртүрлі формаларының, ағзаның аутоиммундық және онкологиялық зақымдануы, олардың экологиялық жағдайға тәуелділігінің кең таралуымен анықталады. Әдебиеттердегі мәліметтер бойынша ілкі гипотиреоздың әйелдер арасында популяциясы 1,5-2%, ерлер арасында – в 0,2% кездеседі, ілкі жасырын гипотиреоз әйелдер арасында 7-10%, ерлер арасында 2-3%, оның ішінде 60 жастан асқан әйелдер арасында 16%. Қалқаншабез функциясының бұзылуымен, әсіресе гипотиреозбен ауыратын науқастардың санының тоқтаусыз өсуі йодтапшылықты аурумен (ЙТА) байланысты, бұл әлемнің көптеген аймақтарының денсаулық сақтау саласының маңызды проблемасы. Бұл мәселе эндемиялық зоб аймағы болып табылатын Қазақстанды да алаңдатып отыр. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ, 1990) мәліметтеріне сәйкес 1570 млн адамда (дүниежүзіндегі халықтың 30%-ы) йодтапшылықты жағдайлардың даму қаупі бар, оның ішінде 500 млн астам адам йод ауыр тапшылықты және эндемиялық зобтың көп таралған аймақтарында өмір сүреді. Біздің республикамызда 60-70 жылдары жүргізілген кешенді зерттеулер Қазақстанда йодтың созылмалы тапшылығы кеңінен – аймақтың жартысынан көбіне таралғанын көрсетті. Қазіргі таңда бұл жағдаят ушықты: республиканың барлық аймақтары йодтапшылықты аймақ болып отыр.

Терең білімді, диагностика мен емдеудің қазіргі инновациялық әдістерін меңгерген жоғары білікті маман-эндокринологтарды даярлау – мемлекеттік мәнді медициналық білімнің маңызды мандаты.

Пәннің мақсаты: эндокриндік аурулармен ауыратын науқастарға дәлелдемелі медицинаның қазіргі принциптеріне сәйкес жоғары білікті көмек көрсетуге қабілетті мамандарды терең даярлау.

16. И.Б. Манухин, М.А. Геворкян, Н.Б. Чагай. Ановуляция и инсулинорезистентность. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – С. 415.
17. Алгоритмы обследования и лечения пациентов в эндокринологии. Заболевания щитовидной железы: методические рекомендации / под. ред. И.И. Дедова и Г.А. Мельниченко. – М., 2008. – С. 40.
18. Манухин И.Б., Тумилович Л.Г., Геворкян М.А. Клинические лекции по гинекологической эндокринологии. – М.: Медицинское информационное агенство.
19. Дедов И.И., Мельниченко Г.А., Фадеев В.В. Эндокринология. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – С. 432.

7 Список рекомендуемой литературы

основная:

1. Эндокринология: клинические рекомендации Российской ассоциации эндокринологов. – М.: ГЭОТАР- Медиа, 2008. – С. 288.
2. Балаболкин М.И., Клебанова Е.М., Кремская В.М. Дифференциальная диагностика и лечение эндокринных заболеваний: руководство. – М.: Медицина, 2002. – С. 751.
3. Мельниченко Г.А., Токмакова А.Ю., Колода Д.Е. и др. Эндокринные заболевания. – М.: Литтера, 2009. – С. 116.
4. Дедов И.И., Кураева Т.Л., Петеркова В.А. Сахарный диабет у детей и подростков. – М.: ГЭОТАР- Медиа, 2007. – 160 с.

дополнительная:

1. Метаболический синдром / под ред. В. Фонсеки. – М.: Практика, 2011. – С. 272
2. Хирургия надпочечников / под ред. А.П. Калинина, Н.А. Майстренко. – М.: Медицина, 2000. – С. 214.
3. Симоненко В.Б. Нейроэндокринные опухоли. – М.: Медицина, 2003. – С. 215
4. Строев Ю.И., Чурилов Л.П. Эндокринология подростков / под ред. А.Ш. Зайчика. – СПб.:ЭЛБИ-СПб, 2004 – 384 с.: ил.
5. Алгоритмы диагностики и лечения болезней эндокринной системы / под ред. И.И. Дедова, – М., 1995, – 256 с.
6. Ханас Р. Диабет 1 типа у детей, подростков и молодых людей. – 2005. – 425 с.
7. Козлова С.И., Семанова Е., Демикова Н.С., Блинникова О.Е. Наследственные синдромы и медико-генетическое консультирование: справочник. – Л.: Медицина, 1987. – 320 с.: ил.
8. Рациональная фармакотерапия заболеваний эндокринной системы и нарушений обмена веществ. – М.: Литтера, 2006. – 1075 с.
9. Лисс В.Л., Николаева Л.В., Нагорная И.И., Плотникова Е.В., Скородок Ю.Л., Шабалов Н.П. Лабораторная диагностика и функциональные пробы в детской эндокринологии / под ред. проф. Н.П. Шабалова. – СПб.: Специальная литература, 1996. – 136 с.
10. Эндокринология: национальное руководство / под ред. И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 1072 с.
11. Руководство по эндокринной гинекологии / под ред. Е.М. Вихляевой. – 3-е изд., доп. – М.: Медицинское информационное агентство, 2006. – 784 с.
12. Дедов И.И., Петеркова В.А. Руководство по детской эндокринологии – М.: Универсум Пабблишинг, 2006. – 600 с.
13. Уоткинс П.Дж. Сахарный диабет. – 2-е изд.: пер. с англ. – М.: БИНОМ, 2006. – 134 с.: ил.
14. Дедов И.И., Кураева Т.Л., Петеркова В.А., Щербачева Л.Н. Сахарный диабет у детей и подростков. – М.: Универсум Пабблишинг, 2002. – 391 с.
15. Касаткина Э.П. Сахарный диабет у детей и подростков. – М., 1996.

Пәннің міндеттері:

- халыққа эндокриндік аурулар және эндокринопатиялар кезінде медициналық жоғары білікті көмек көрсету үшін медициналық негізгі емдік-диагностикалық және профилактикалық араласу машықтарын бекіту;
- сараптама, сауықтыру, профилактикалық, емдік-диагностикалық және оңалту шараларын өткізу кезінде дәрігерлік этика және деонтология талаптарын сақтауға үйрету;
- дәлелдемелі медицина принциптерінің негізінде кәсіби шешімдер қабылдауға үйрету;
- өз жұмысын ұйымдастыруда менеджмент принциптерін қолдануға үйрету;
- кәсіби қызметі барысында үздіксіз кәсіптік оқу және білімі мен машықтарын жетілдіруге деген қажеттілігін қанағаттандыру;
- топта жұмыс істеу машықтарын және лидерлік сапаны бекіту.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- эндокринологиялық бейін наукастарына - ересектер мен әр жастағы балаларға медициналық көмекті ұйымдастыру мен көрсетудің жалпы принциптері, диспансеризация жүргізу;
- ересектер мен балалардағы эндокриндік аурулардың этиологиясы, патогенезі, патоморфологиясы, жіктелуі, клиникалық симптомдары, асқынулары, олардың ілкі алдын алу;
- эндокриндік патология негізінде ішкі ағзалар ауруларының ағымы, диагностикасы және емдеуі туралы заманауи көзқарастары;
- эндокринологиядағы жалпы (скринингті) және функциональды зерттеу әдістері;
- эндокринологиядағы арнайы зерттеу әдістері (сәулелі, иммуноферментті, биохимиялық, генетикалық және т.б.) және оларды қолдану көрсеткіштері, әсіресе балаларға;
- ересектер мен балалардың эндокриндік ауруларының емдеу принциптері (емдеу хаттамалары, тағаммен емдеу принциптері, негізгі топтағы дәрілердің әсер ету механизмі, кері әсері, хирургиялық және сәулелі емдеу әдістеріне көрсеткіштер, реабилитациясы және екіншілік профилактика);
- эндокриндік патологияда көрініс беретін генетикалық синдромдар;
- эндокринологиялық практикада ересектер мен балалардың шұғыл жағдайының дифференциальды-диагностикалық критерийлері және көмек көрсету алгоритмі;
- ересектер мен балалар эндокринологиясында интенсивті терапия мен реанимация қызметін ұйымдастыру;
- ересектер мен балалардың физиотерапияға, емдік дене шынықтыру, санатория-курорттық емдеуге арналған көрсеткіштерді білуі тиіс.

Тындарман:

- ересектерден және балалардан эндокринологиялық бейінді ауруларға анамнез жинау ерекшеліктерін, клиникалық белгілерін анықтау;
- ересектер мен балаларда синдромдар бойынша дифференциальды диагностикасын жүргізу және тексеру бағдарламасын құрастыру;
- эндокринологиялық практикада ересектерге және балаларға қолданатын жалпы, функциональды және арнайы зерттеу әдістері қорытындыларына интерпретация жасау;
- ересектерде және балаларда эндокринді жүйе ауруларының клиникалық диагнозын құру және дәлелдеу, емдеу бағдарламасын құрастыру;
- эндокринологияда науқастың жасына, оның жағдайы ауырлығына және қосарлаған патологиясына байланысты тиімді дәрілерді тағайындау;
- тұрақты еңбекке жарамсыздығын анықтайтын критерийлері және медициналық-санитариялық сараптамада дәйектелуіне көрсеткіштерді анықтауды **үйреніп алуы қажет.**

Тындарман:

- пациентпен, оның туыстарымен, әріптестерімен сенімді қарым-қатынас орнатуға арналған коммуникацияға;
- қалқаншабезді пальпациялауға;
- салдарлық жыныстық белгілердің айқындылық дәрежесін визуальдық және пальпаторлық анықтауға;
- диабеттік нейропатия белгілерін анықтауға;
- перифериялық тамырлардың жағдайын бағалауға;
- эндокриндік офтальмопатияны анықтауға;
- қандағы глюкозаны, ацетонды, несептегі глюкоза мен нәруызды, микроальбуминурияны экспресс-әдіспен анықтауға;
- жыныстық хроматинді анықтауға;
- ЭКГ өткізуге және нәтижелерін түсіндіруге;
- қан тобын, резус-факторын анықтау, донор мен реципиент қандарының сыйымдылығына сынама жасауға;
- медициналық манипуляциялар өткізуге: инъекцияның барлық түрлері;
- тәуліктік және апталық тамақ рационның каллориясы мен биологиялық құндылығын анықтауға;
- өміріне қауіп төнген жағдайда диагностикалау және шұғыл жәрдем жасауға:
 - кардиогендік шок;
 - бронхоспазмдық синдром;
 - гипертониялық криз;
 - қарыншалар фибрилляциясы;
 - Жүрек ырғағының бұзылуы;
 - ангиноздық статус;
 - инфекциялық-уытты шок;
 - іштеспе;

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах.

6 Клиническая база

Организации ПМСП (поликлиники, СВА, амбулаторные отделения диспансеров, больниц, женские консультации центры планирования семьи), отделения функциональной диагностики, клинические лаборатории, приемный покой стационаров, станции скорой неотложной помощи, противотуберкулезные диспансеры.

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Измерение глюкозы крови. Непрерывный мониторинг глюкозы. Интерпретация результатов. Определение ацетонурии и протеинурии.
4	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе. Расчет суточной калорийности рациона и хлебных единиц.
5	Все виды инъекций.
6	Тесты для дифференциальной диагностики гипогликемий.
7	Инсулиноterapia.
8	Инсулиновая помпа. Отбор пациентов, правила использования, расчет дозы инсулина, фактор чувствительности, углеводный коэффициент, анализ, интерпретация полученных данных, коррекция.
9	Тонкоигольная пункционная биопсия узловых образований щитовидной железы.
10	Работа в кабинетах функциональной диагностики. Радиоизотопное сканирование щитовидной железы. Интерпретация результатов.
11	Работа в кабинетах функциональной диагностики. УЗИ, КТ щитовидной железы. Интерпретация результатов.
12	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
13	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
14	Дежурства в отделении.
15	Дежурства в приемном покое.
16	Работа в библиотеке, Интернете.

- эклампсия;
- коматозды жағдайлар: гипергликемиялық, гипогликемиялық, гиперосмолярлық;
- бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі;
- бүйрек шаншуы;
- бауыр шаншуы;
- бауыр функциясының жіті жеткіліксіздігі;
- қантамыр функциясының жіті жеткіліксіздігі;
- тыныстық жіті жеткіліксіздік;
- өкпе артериясының тромбоэмболиясы;
- өкпеден қан кету **машықтануы қажет.**

2 Пән сағаттарының бөлінуі

Терапиялық/педиатриялық емес бейін мамандықтары бойынша бұрынғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Ішкі аурулар	108	18	90	54
Балалар аурулары	72	12	60	36
Эндокринология	144	24	120	72
Балалар эндокринологиясы	144	24	120	72
Зертханалық диагностика	36	6	30	18
Сағаттың жалпы саны	504	84	420	252

Терапиялық/педиатриялық бейін мамандықтары бойынша бұрынғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Эндокринология	144	24	120	72
Балалар эндокринологиясы	144	24	120	72
Зертханалық диагностика	36	6	30	18
Сағаттың жалпы саны	324	54	270	162

Біліктілік арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Эндокринологияның, оның ішінде балалар эндокринологиясының өзекті мәселелері	72	12	60	36

3 Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Бейіндеуші пәндер дәрістерінің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Ішкі аурулар	
1	Кардиологияның өзекті мәселелері.
2	Ревматологияның өзекті мәселелері.
3	Пульмонологияның өзекті мәселелері.
4	Эндокринологияның өзекті мәселелері.
5	Нефрологияның өзекті мәселелері.
6	Гематологияның өзекті мәселелері.
7	Аллергология және иммунологияның өзекті мәселелері.
Балалар аурулары	
1	Қазақстан Республикасында балаларға емдік-профилактикалық көмекті ұйымдастыру.
2	Балалар мен нәрестелердің перинатальдық өлім-жітімі.
3	Педиатриядағы дәлелдемелі медицина.
4	Неонатологияның өзекті мәселелері.
5	Кіші жастағы балалар патологиясының өзекті мәселелері.
6	Ересек жастағы балалар патологиясының өзекті мәселелері.
7	Педиатриядағы диагностиканың функциялық әдістері.
Эндокринология	
1	Қазақстан Республикасында эндокринологиялық қызметті ұйымдастыру.
2	Эндокринологияның қазіргі диагностикалық мүмкіндіктері.
3	Гипоталамо-гипофизарлық жүйе ауруларының өзекті мәселелері.

4.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Актуальные проблемы эндокринологии	Современные вопросы этиологии, патогенеза, клиники, диагностики и лечения заболеваний в практике эндокринолога. Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в эндокринологии.
2	Актуальные проблемы детской эндокринологии	Современные вопросы этиологии, патогенеза, клиники, диагностики и лечения заболеваний в практике эндокринолога. Особенности течения заболеваний в детском возрасте. Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в детской эндокринологии.
3	Сахарный диабет	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения взрослых и детей на современном этапе. Классификация. Особенности ведения беременных, подростков, детей и пациентов пожилого возраста. Применение протоколов лечения, основанных на принципах доказательной медицины. Обучение хронических больных. Школа больного диабетом. Экспертиза нетрудоспособности. Медико-социальная экспертиза больных.
4	Заболевания щитовидной и паращитовидных желез	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения взрослых и детей на современном этапе. Классификация. Особенности ведения беременных, подростков, детей и пациентов пожилого возраста. Применение протоколов лечения, основанных на принципах доказательной медицины. Обучение хронических больных. Экспертиза нетрудоспособности. Медико-социальная экспертиза больных.
5	Основы нутрициологии при болезнях обмена веществ	Коррекция нарушений обменных процессов. Лечебное питание при ожирении. Принципы питания при сахарном диабете. Разгрузочные дни. Диета для установления выносливости к углеводам и подбора доз инсулина или других препаратов.
Итого: 32 часа		

3	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд. Расчет суточной калорийности и хлебных единиц.
4	Все виды инъекций детям.
5	Тесты для дифференциальной диагностики гипогликемий у детей.
6	Измерение глюкозы крови у детей. Интерпретация результатов. Система суточного мониторинга (непрерывный мониторинг глюкозы). Интерпретация результатов. Определение ацетонурии и протеинурии. Интерпретация результатов.
7	Инсулинотерапия. Инсулиновая помпа. Отбор пациентов, правила использования, расчет дозы инсулина, фактор чувствительности, углеводный коэффициент, анализ, интерпретация полученных данных, коррекция.
8	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
9	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
10	Дежурства в отделении.
11	Дежурства в приемном покое.
12	Работа в библиотеке, интернете.
Лабораторная диагностика	
1	Определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
2	Забор крови для исследований.
3	Интерпретация результатов лабораторных исследований.

4 Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации)

Актуальные проблемы эндокринологии, в том числе детского возраста

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тематика
1	Актуальные проблемы эндокринологии.
2	Актуальные проблемы детской эндокринологии.
3	Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в эндокринологии.

4	Бүйрекбез ауруларының өзекті мәселелері.
5	Ұйқыбездің үшкір аппараты ауруларының өзекті мәселелері.
6	Қалқаншабез ауруларының өзекті мәселелері.
7	Паратиреоидтық без ауруларының өзекті мәселелері.
8	Репродуктивтік эндокринологияның өзекті мәселелері.
9	Полиэндокринопатияларды емдеуге және диагноз қоюға жаңа көзқарастар.
10	Тағамдық мінездің бұзылуы: мәселенің қазіргі жағдайы.
11	Иммундық статустың эндокриндік аурулар кезінде өзгеруінің ерекшеліктері.
Балалар эндокринологиясы	
1	Қазақстан Республикасында балаларға эндокринологиялық қызметті ұйымдастыру.
2	Эндокринологияның қазіргі диагностикалық мүмкіндіктері. Балалардың эндокриндік бездерін зерттеу әдістері.
3	Балалардың гипоталамо-гипофизарлық жүйе ауруларының өзекті мәселелері.
4	Балалардың бүйрекбез ауруларының өзекті мәселелері.
5	Ұйқыбездің үшкір аппаратының балалық шақтағы ауруларының өзекті мәселелері.
6	Балалардың қалқаншабез ауруларының өзекті мәселелері.
7	Балалардың паратиреоидтық без ауруларының өзекті мәселелері.
8	Жыныс бездері патологиясының балалық шақтағы өзекті мәселелері.
9	Балалардың тамақтану мінезінің бұзылуы: мәселенің қазіргі жағдайы.
Зертханалық диагностика	
1	Зерттеудің клиника-зертханалық әдістерінің балалар мен егде жастағылардың эндокриндік ауруларына диагноз қоюдағы маңызы.
2	Балалар мен ересектердің эндокриндік ауруларына диагноз қоюдағы зерттеудің қазіргі клиника-зертханалық әдістер.

3.2 Практикалық және семинар сабақтарының тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	мазмұны
Ішкі аурулар		
1	Жіті коронарлық синдром (ЖКС)	ЖКС диагностикасы, саралау диагностикасы. Жүректің ишемиялық ауруының (ЖИА) клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз

		қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Холтер әдісімен амбулаториялық ұзақ мониторингілеу. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
2	Артериялық гипертензия (АГ)	АГ диагностикасы, саралау диагностикасы. Симптомдық АГ. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. . Науқастарға арналған мектептер. Холтер әдісімен амбулаториялық ұзақ мониторингілеу. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
3	Жүрек ақаулары	Жүрек ақауларының диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
4	Инфекциялық эндокардит (ИЭ)	ИЭ диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
5	Миокардиттер. Кардиомиопатия	Миокардиттердің, кардиомиопатиялардың диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
6	Жүректің ревматизмдік ауруы (ЖРА)	ЖРА диагностикасы, саралау диагностикасы. ЖРА клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
7	Ревматизмдік артрит (РА)	РА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға

13	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
14	Дежурства в отделении.
15	Дежурства в приемном покое.
16	Работа в библиотеке, Интернете.
17	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
Эндокринология	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд. Расчет суточной калорийности и хлебных единиц.
4	Все виды инъекций.
5	Тесты для дифференциальной диагностики гипогликемий. Измерение глюкозы крови. Интерпретация результатов. Система суточного мониторингирования (непрерывный мониторинг глюкозы). Интерпретация результатов. Определение ацетонурии и протеинурии.
6	Инсулинотерапия. Инсулиновая помпа. Отбор пациентов, правила использования, расчет дозы инсулина, фактор чувствительности, углеводный коэффициент, анализ, интерпретация полученных данных, коррекция.
7	Тонкоигольная пункционная биопсия узловых образований щитовидной железы.
8	Работа в кабинетах функциональной диагностики. Радиоизотопное сканирование щитовидной железы. Интерпретация результатов.
9	Работа в кабинетах функциональной диагностики. УЗИ, КТ щитовидной железы. Интерпретация результатов.
10	Тесты для дифференциальной диагностики гипогликемий.
11	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
12	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
13	Дежурства в отделении.
14	Дежурства в приемном покое.
15	Работа в библиотеке, Интернете.
Детская эндокринология	
1	Курация больных детей в палатах.
2	Ведение медицинской документации.

8	Пункция брюшной полости.
9	Пункция плевральной полости.
10	Определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
11	Все виды инъекций.
12	Катетеризация мочевого пузыря.
13	Проведение очистительных и сифонных клизм.
14	Пальпация щитовидной железы.
15	Пальпация молочной железы.
16	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд.
17	Измерение артериального давления и определение пульса.
18	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
19	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
20	Дежурства в отделении.
21	Дежурства в приемном покое.
22	Работа в библиотеке, Интернете
23	Формирование портфолио слушателя резидентуры.
Детские болезни	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация ЭХОКГ.
4	Интерпретация результатов спирометрии.
5	Проведение и интерпретация результатов пикфлоуметрии.
6	Определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
7	Все виды инъекций.
8	Катетеризация мочевого пузыря.
9	Проведение очистительных и сифонных клизм.
10	Расчет питания у детей.
11	Измерение артериального давления и определение пульса.
12	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.

		шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
8	Реактивтік артриттер	Реактивтік артриттердің диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
9	Дәнекер тіннің диффузиялы аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
10	Остеопатроздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
11	Подагра	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
12	Остеопороз. Остеопатия	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
13	Пневмония	Пневмония диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.

14	Өкпенің созылмалы обструкциялы ауруы (ӨСОА)	ӨСОА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Спирография техникасы, бронхолитиктермен сынама жасау. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
15	Бронх демікпесі (БД)	БД диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Пикфлоуметрия техникасы, бронхолитиктермен сынама жасау. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
16	Гастроэзофагеальдық рефлюкстік ауру (ГЭРА)	ГЭРА диагностикасы, саралау диагностикасы. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
17	Асқазанның және ішектің ойықжарасыз диспепсиясы	Диспепсия диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
18	Ойықжара ауруы (ОА)	ОА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
19	Өтқалта мен өт шығару жолдарының аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.

		ферменты, микроэлементы и т.д. гормональные исследования (тиреоидная панель, половые гормоны, гормоны поджелудочной железы и надпочечников); онкомаркеры.
4	Коагулологическая лаборатория	Коагулологическая лаборатория, требования к оснащению, штатам и режиму работы. Лабораторные методы оценки факторов внешнего и внутреннего пути свертывания (АЧТВ, ПТВ/МНО, микст-тесты, ядовитые тесты). Принципы лабораторной диагностики дефицита отдельных факторов свертывания (диагностика гемофилии). Основные лабораторные тесты для характеристики конечных этапов системы свертывания (тромбиновое время, фибриноген). Основные компоненты системы первичных антикоагулянтов. Лабораторный скрининг нарушений в системе протеина С, определение активности антитромбина 3. Фибринолитическая (плазминовая) система. Современные лабораторные методы изучения. Маркеры активации сосудисто-тромбоцитарного гемостаза. Общая структура алгоритма диагностики ДВС-синдрома.
5	Иммунологическая лаборатория	Иммунологическая лаборатория, требования к оснащению, штатам и режиму работы. Принципы лабораторной диагностики иммунодефицитных состояний, аллергических и аутоиммунных заболеваний. Специфическая диагностика. Оценка иммунологического статуса в динамике.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРР
Внутренние болезни	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Измерение артериального давления и определения пульса на нижних конечностях.
4	Снятие и расшифровка ЭКГ.
5	Интерпретация ЭХОКГ.
6	Интерпретация результатов спирометрии.
7	Проведение и интерпретация результатов пикфлоуметрии.

		Методы лабораторной диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.
8	Задержка полового развития	Функциональная задержка пубертата. Синдром Кальмана.

Лабораторная диагностика		
1	Общие принципы лабораторной диагностики	Возможности современных лабораторных методов исследований с учетом чувствительности, специфичности, допустимой вариации методов. Изучение показаний и противопоказаний к лабораторным исследованиям. Составление плана лабораторного обследования больного. Клиническая интерпретация результатов лабораторного обследования. Анализ возможных причин ложных результатов, искажений, связанных, в том числе, с фармакотерапией и неправильной подготовкой больного к исследованию (обеспечение доаналитического этапа. Проблема стандартизации лабораторных исследований. Современные аспекты взаимодействия клиники и лаборатории. Современные лабораторные технологии (ИФА, проточная цитометрия, молекулярно-биологические методы и т.д.). Современные возможности бесприборной экспресс-диагностики в клинической практике. Применение компьютерной обработки данных в лабораторной медицине. Взаимодействие лабораторной диагностики с клинической медициной, роль научных изысканий.
2	Клиническая лаборатория	Клиническая лаборатория, требования к оснащению, штатам и режиму работы. Общеклинические исследования различных биологических субстратов. Общеклинические лабораторные исследования: клинический анализ крови, включая лейкоцитарную формулу и СОЭ; все виды клинических анализов мочи; клинический анализ кала (копрология); исследование отделяемого мочеполовых органов на флору; исследование секрета предстательной железы; спермограмма.
3	Биохимическая лаборатория	Биохимическая лаборатория, требования к оснащению, штатам и режиму работы, биохимические исследования: глюкоза, билирубин и фракции, липидный профиль, мочевины, креатинин, мочевая кислота,

20	Ұйқыбез аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
21	Гепатиттер және цирроздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
22	Бейспецификалы ойықжаралы колит	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
23	Несеп жолдарының инфекциясы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
24	Нефриттер	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
25	Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
26	Несептас ауруы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-

		зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
27	Ілкі және салдарлық иммунитет тапшылығы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
28	Аутоиммундық аурулар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
29	Анемия	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
30	Лейкоздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
21	Геморрагиялық васкулиттер. Тромбоцитопения. Қанның тұқым қуалауға негізделген аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
Балалар аурулары		
1	Неонатологияға кіріспе	Перинатальдық және неонатальдық күтімді жақсартуға бағытталған ұлттық стратегия. Перинатологиядағы ДДСҰ бағдарламалары. Жаңа туылған нәрестелердің физикалық дамуы және жетілгендігі. Нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Нәрестелердің шектік жағдайлары. Гестациялық жас. Нәрестелерді алғаш уындыру. Нәрестелерге жаңа туылған нәрестелер

		Лечение. Профилактика. Состояние зобной эндемии в РК. Аутоиммунный тиреоидит. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Гипопаратиреозы. Гиперпаратиреозы. Этиология и патогенез. Клиника. Показатели фосфорно-кальциевого обмена. Диагноз. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.
6	Патология роста. Ожирение	Оценка роста и пропорций тела. Влияние гормонов на рост и развитие ребенка (гормон роста, тиреоидные, половые гормоны). Нанизм. Наследственные факторы, хронические соматические заболевания в генезе задержки роста. Дифференциальный диагноз различных форм низкорослости. Гипофизарный нанизм. Методы диагностики (костный возраст, исследование секреции гормона роста, компьютерная и магнитно-резонансная томография). Стимуляционные тесты для оценки соматотропной функции гипофиза. Заместительная гормональная терапия. Диспансерное наблюдение. Гигантизм. Дифференциальный диагноз различных форм высокорослости. Диагностика, клиника и лечение гипофизарного гигантизма. Ожирение. Этиология. Патогенез. Классификация. Клиника. Метаболические нарушения. Методы диагностики (краниография, глазное дно, показатели обмена веществ, гормональный профиль). Дифференциальный диагноз различных форм ожирения. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
7	Нарушения полового развития и половой дифференцировки	Методы обследования больных с нарушением полового развития (оценка половой формулы по Таннер, УЗИ внутренних половых органов, функциональные пробы с дифферелином, костный возраст). Преждевременное половое развитие. Определение. Особенности клинической картины и гормонального статуса при истинной и ложной формах ППР. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Гипогонадизм. Определение. Причины, клинические проявления и гормональный статус при первичном и вторичном гипогонадизме. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Синдром Клайнфельтера. Синдром Шерешевского-Тернера. Клиника. Диагностика. Характеристика кариотипа. Заместительная гормональная терапия. Гермафродитизм. Клиника.

		головного мозга). Несахарный диабет. Частота. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальная диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Дифференциальная диагностика полиурий.
3	Сахарный диабет	Методы исследования больных с патологией углеводного обмена. Сахарный диабет. Несахарный диабет. Частота. Этиология. Патогенез. Классификация (ВОЗ, Мартынова). Особенности клиники в раннем и подростковом возрасте. Лабораторные методы диагностики, тест толерантности к глюкозе. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Осложнения. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Организация помощи детям с сахарным диабетом в РК. Школа диабета. Диабетическая кетоацидотическая и гипогликемическая комы. Инновационные технологии в диагностике и лечении сахарного диабета. Система суточного мониторингирования (правила проведения НМГ, анализ и интерпретация полученных данных). Инсулиновая помпа (отбор пациентов, правила использования, расчет дозы инсулина, фактор чувствительности, углеводный коэффициент, анализ, интерпретация полученных данных, коррекция).
4	Гипогликемии	Тесты для дифференциальной диагностики гипогликемий.
5	Заболевания щитовидной и паращитовидных желез	Методы обследования больных с патологией щитовидной железы. Размеры щитовидной железы у здоровых детей. Уровни гормонов гипоталамо-гипофизарно-тиреоидной системы у здоровых детей. Гипотиреоз. Понятие о первичном и вторичном, врожденном и приобретенном гипотиреозе. Патогенез. Особенности клиники у новорожденных, грудных и детей раннего возраста. Диагноз. Лабораторные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Скрининг-обследование новорожденных на гипотиреоз в РК. Диффузный токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиника. Лабораторные методы исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к оперативному лечению. Диспансерное наблюдение. Понятие о йоддефицитных заболеваниях. Эндемический (йоддефицитный) зоб. Клиника.

		палатасында күтім жасау. Нәрестелердің денсаулық топтары. Нәрестелерді тамақтандырудың түрлері. Ай-күні жетіп туылған нәрестелердің тамақтануын есептеу формуласы. Негізгі қауіп тобындағы нәрестелерді емдеу және бақылау жоспары. Шала туылған нәрестелерге күтім жасау.
2	Нәрестелер асфиксиясы. Босану жарақаты	Нәрестелер асфиксиясы. Тыныстық жеткіліксіздік дәрежесін бағалау. Босану жарақаты. Жұмсақ тіңдердің зақымдануы. Босану кезінде болған бассүйек-ми жарақаты. Жұлын мен иық өрімінің травмалық зақымдануы. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Нәрестелердің алғашқы реанимациясы. Босану залында неонатальдық көмек көрсету. Дәрігерлік алғашқы көмек көрсету. ДДСҰ ұсынымдары.
3	Құрысу синдромы	Анықтамасы, себептері, жіктелімі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Дәрігерлік алғашқы көмек көрсету. ДДСҰ ұсынымдары.
4	Гипоксиялық-ишемиялық энцефалопатия	Анықтамасы, себептері, жіктелімі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Дәрігерлік алғашқы көмек көрсету. ДДСҰ ұсынымдары.
5	Бронх-өкпелік дисплазия	Диагностикалық критерий. Генетикалық бейімділік, бронх-өкпелік дисплазияның салдары. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу, алдын алу, оңалту.
6	Нәрестелердің сарғаюы	Неонатальдық сарғаюлардың жіктелімі. Сарғаюлардың клиника-зертханалық диагностикасы. Саралау диагностикасы. Белгілі бір топқа жататын ОЗПК үшін қанды тандау принциптері.
7	Нәрестелер пневмониясы	Нәрестелердегі пневмонияның бастапқы клиникалық белгілері. Нәрестелердің әртүрлі вирустық респираторлық инфекциялары кезіндегі пневмониялардың саралау диагностикасы. Емдеу, нәрестелерге антибиотиктерді мөлшерлеудің ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан алдын алу, оңалту.
8	Нәрестелердің құрсақшілік инфекциясы	Инфекциялық патологияның жалпы сипаттамасы. Құрсақшілік инфекциялану және оның даму факторлары. Құрсақшілік инфекциялар және олардың формалары. Туа біткен токсоплазмоз. Құрсақшілік микоплазмалық инфекция. Хламидиялық инфекция. Туа біткен листериоз (сепсистік гранулематоз). Туа біткен мерез. Туа біткен

		цитомегаловирустық инфекция. Туа біткен герпестік вирустық инфекция. Туа біткен қызамық. АИТВ-инфекция, ЖИТС. Нәрестелерге антибиотиктерді мөлшерлеудің ерекшеліктері.
9	Нәрестелердің тері аурулары	Нәрестелердің жүре пайда болған тері аурулары. Теріасты адипонекрозы. Себореялық дерматит. Десквамативтік Лайнер-Муссу эритродермиясы. Құндақтық дерматит. Туа біткен ихтиоз. Склеродерма. Склерема.
10	Кіші жастағы балалардың патологиясы. Иммуни-тет тапшылықты аурулар	Жіктемесі. Клиникасы. Иммунологиялық әдістердің иммунитет тапшылықты жағдайларға диагноз қоюдағы рөлі. Саралау диагнозы. Ағамы және нәтижесі. Болжамы. Иммунокоррекция әдістері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан асқынулардың алдын алу. Созылмалы ауруға шалдыққандарды диспансеризациялау.
11	Заттек алмасудың тұқым қуалаған аурулары	Аминоацидопатия (фенилкетонурия және т.б.). Эпидемиология. Липидтер алмасуының бұзылуы (Ниман-Пик, Гош ауруы). Көмірсулар алмасуының бұзылуы (галактоземия, фруктоземия, гликогеноздар, мукополисахаридозалар). Патогенез. Клиника. Диагностика. Биохимиялық зерттеу. Саралау диагнозы. Ағамы және нәтижесі. Емдеу. Емдәммен емдеу.
12	Ішекте сіңуінің бұзылу синдромы	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативтік энтеропатия. Дисахаридаздық жеткіліксіздік. Себептері. Патогенезі. Клиникасы. Диагностика. Саралау диагнозы Емдеу. Емдәммен емдеу. Диспансерлік бақылау.
13	Кіші жастағы балалардың гипертермиялық және құрысу синдромдары	Анықтамасы, себептері, жіктемесі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оналту. Дәрігерлік алғашқы көмек көрсету. ДДСҰ ұсынымдары.
14	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Ревматизмдік емес кардиттер. Кардиомиопатия. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі	Ревматизмдік емес кардиттер. Кардиомиопатия. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Н.А.Белоконь бойынша жіктемесі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Стероидтық және бейстероидтық қабынуға қарсы препараттарды тағайындауға арналған көрсетілімдер. Ағамы және нәтижелері. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Кардиомиопатия (дилатациялық, гипертрофиялық, оның ішінде гипертрофиялық субаортальдық стеноз, сирек кездесетін формалары). Клиникасы. Диагностика, эхокардиография көрсеткіштері. Емдеу. Болжау. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Кардиальдық және экстракардиальдық себептері. Бейімделудің ілкі және

		суточного мониторингирования (правила проведения непрерывного мониторингирования глюкозы-НПГ, анализ и интерпретация полученных данных. Инсулиновая помпа (отбор пациентов, правила использования, расчет дозы инсулина, фактор чувствительности, углеводный коэффициент, анализ, интерпретация полученных данных, коррекция).
8	Острые осложнения сахарного диабета	Диабетический кетоацидоз. Гиперосмолярная кома. Гипогликемия.
9	Поздние осложнения сахарного диабета	Диабетическая макроангиопатия. Диабетическая ретинопатия. Диабетическая нефропатия. Диабетическая нейропатия. Синдром диабетической стопы.
10	Сахарный диабет и беременность	Особенности ведения беременных с сахарным диабетом.
11	Опухоли эндокринной части поджелудочной железы	Инсулинома. Гастронома. Глюкагонома. ВИПома. Гиперинсулинизм. Определение. Этиология. Патогенез. Классификация. Клинические симптомы. Лабораторные и инструментальные методы исследования. Радиоизотопное сканирование поджелудочной железы с селен-метрониом-75. КТ и УЗИ поджелудочной железы.
12	Заболевания паразитовидных желез	Первичный и вторичный гиперпаратиреоз. Гиперпаратиреоз. Гипопаратиреоз.
13	Остеопороз	Остеопороз. Остеопатии. Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
Детская эндокринология		
1	Общие принципы диагностики в эндокринологии	Особенности обследования детей при эндокринных заболеваниях. Анамнез. Проведение антропометрии. Оценка физического развития (по центильным таблицам, по формулам, по графикам). Гормональное исследование. Инструментальные методы. Молекулярно-генетические методы.
2	Патология гипоталамо-гипофизарной области	Методы обследования больных с патологией гипоталамо-гипофизарной системы (осмолярность мочи и плазмы, глазное дно, проба Зимницкого, ЯМРТ, КТ

2	Гипоталамо-гипофизарные заболевания	Методы обследования пациентов с гипоталамо-гипофизарной патологией. Болезнь Иценко- Кушинга. Гиперпролактинемический синдром и гипогонадизм. Акромегалия и гигантизм. Гипопитуитаризм. Несахарный диабет. Гормонально-неактивные объемные образования и инфильтративные процессы гипоталамо-гипофизарной области. Юношеский диспитуитаризм. Гипофизарный нанизм.
3	Заболевания щитовидной железы. Тиреоидиты. Зоб. Йододефицитные состояния. Гипотиреоз. Гипертиреоидные состояния. Болезнь Грейвса. Эндокринная офтальмопатия. Рак щитовидной железы	Методы обследования пациентов с заболеваниями щитовидной железы. Тиреоидиты, классификация. Хронический аутоиммунный тиреоидит. Послеродовый, безболевого и цитокин-индуцированные тиреоидиты. Подострый тиреоидит. Редкие формы тиреоидитов. Йододефицитные заболевания. Узловой и многоузловой эутиреоидный зоб. Рак щитовидной железы. Диффузный эутиреоидный зоб. Нарушения психического и физического развития, связанные с дефицитом йода. Приобретенный гипотиреоз. Диффузный токсический зоб. Эндокринная офтальмопатия.
4	Заболевания надпочечников	Классификация заболеваний надпочечников. Синдром Иценко-Кушинга. Гипокортицизм. Врожденная дисфункция коры надпочечников. Гиперальдостеронизм. Феохромоцитома. Новообразования надпочечников.
5	Репродуктивная эндокринология женского пола	Первичная яичниковая недостаточность. Синдром Тернера. Синдром Кальмана. Задержка полового созревания. Преждевременное половое созревание. Аменорея. Климактерический синдром. Синдром поликистозных яичников.
6	Репродуктивная эндокринология мужского пола	Первичный и вторичный гипогонадизм. Синдром Клайнфельтера. Задержка полового созревания. Преждевременное половое созревание. Эректильная дисфункция. Гинекомастия.
7	Сахарный диабет. Эпидемиология сахарного диабета. Сахарный диабет первого типа. Сахарный диабет второго типа	Клинические аспекты углеводного обмена. Сахарный диабет в структуре общей заболеваемости и смертности. Распространенность сахарного диабета в различных странах Эпидемиологическая характеристика сахарного диабета 1 типа. Эпидемиологическая характеристика сахарного диабета 2 типа. Государственный регистр сахарного диабета. Клиника, диагностика, лечение сахарного диабета. Инновационные технологии в диагностике и лечении сахарного диабета. Система

		салдарлық механизмдері. Патогенез. Жіктемесі. Солжақ қарыншалық және оңжақ қарыншалық тип бойынша клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Сатысына байланысты емдеу. Диспансерлік бақылау.
15	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Инфекциялық эндокардит (ИЭ). Перикард аурулары	Инфекциялық эндокардит. Этиологиясы. Ілкі және салдарлық эндокардит. Клиникасы. Диагностикасы. Флора өсуінің болмау себептері. Саралау диагнозы. Емдеу. Глюкокортикоидтерді қолдануға арналған көрсетілімдер. Перикардиттер. Жіктемесі. Клиникасы. Жүрек тампонадасының туындау шарттары. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Перикард қуысын пункциялауға арналған көрсетілімдер. Болжау. Перикардың қабынуы зақымдануы: паразиттік зақымдану, жылауықтар, ісіктер, бөгде денелер, жарақаттану.
16	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Вегетативтік дисфункция. Артериялық гипертония	Вегетативтік дисфункция. Себептері. Нұсқалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Диагностика. Вегетативтік тонусты зерттеу (кестелер, КИГ, КОП). Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансеризация. Артериялық гипертония. Жіктемесі. Ілкі және салдарлық (нефрогендік, церебральдық, тамырлы, эндокриндік және т.б.) гипертония. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Емдеу. Болжамы. Диспансерлік бақылау.
17	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Жүрек ырғағының бұзылуы	Аритмияның туындау механизмдері. Факторларды шешетін себептер. Синус түйіні автоматизмінің бұзылуымен болған аритмия (тахикардия және брадикардия). Импульс өткізудің бұзылуымен болған аритмия (синауриальдық және атриовентрикулярлық блокадалар). Вольф-Паркинсон-Уайт феномені. Қозғыштықтың бұзылуымен болған аритмия (экстрасистолия, пароксизмалық тахикардия, жыбырлақ аритмия). Себептері. Патогенез. Клиникасы. Диагностикасы. ЭКГ, холтер әдісімен мониторингілеу мәліметтері. Асқынулар. Ағымы және нәтижесі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Аритмияға қарсы препараттарды және электр импульстық емді тағайындауға арналған көрсетілімдер. Диспансерлік бақылау. Профилактика.
18	Ювенильдік ревматоидтік артрит (ЮРА)	ЮРА. Патогенез. Жіктемесі. Иммуногенетика. Клиникалық формалары. Көздің зақымдануы. Салдарлық амилоидоз. ЮРА-ның диагностикалық критеріі. Дифференциациялық диагноз. Ағымы, асқынулар, нәтижесі. Жасөспірімдердегі ағымының ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансерлік бақылау.

19	Дәнекер тіннің диффузиялы аурулары. Жүйелі васкулиттер	ҚР ревматизм ауруымен ауыратын балаларға медициналық көмекті ұйымдастыру. Жүйелі қызыл жегі. Этиопатогенезі. Клиникасы. ЖҚЖ диагностикалық критеріі. Дифференциациялық диагноз. Ағымы және нәтижесі. Емдеу, пульс-терапия мен плазмаферезге арналған көрсетілімдер. Дерматомиозит. Жікте-месі. Клиникалық әйгіленімі. Диагностикалық критеріі. Зерттеудің спецификалық зертханалық, электрофизиологиялық және морфологиялық әдістері. Дифференциациялық диагноз. Емдеу. Болжам. Жүйелі склеродермия. Патогенез. Ошақты және жүйелі склеродермия клиникасы. Диагностикалық критеріі. Ағымы. Емдеу. Болжам. Жүйелі васкулиттер (түйінді периаартериит, аортоартериит, Вегенер гранулематозы, сілемейтері синдромы, геморрагиялы васкулит). Клиникасы. Диагностикалық критеріі. Емдеу. Болжам.
20	Өкпенің туа біткен және тұқым қуалаған аурулары	Муковисцидоз. Таралуы. Тұқым қуалау типі. Клиникалық формалары. Диагностика (пилокарпиндік сынама, ДНҚ-диагностика). Пренатальдық диагностика. Дифференциациялық диагностика. Емдеу. Картагенер синдромы. Өкпе гемосидерозы, Гудпасчер синдромы. Альфа-1-антитрипсин тапшылығы. Тұқым қуалау типі. Клиникалық және рентгенологиялық көрінісі. Ішкі тыныс алу функциясының бұзылу типі. Дифференциациялық диагноз. Ағымы және нәтижесі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансерлік бақылау.
21	Альвеолиттер. Бронхообструкциялы синдром	Этиология. Патогенез. Жіктемесі: экзогендік аллергиялық альвеолит, идиопатиялық фиброздаушы альвеолит (Хаммен-Рич ауруы). Клиникасы. Диагностикасы. Дифференциациялық диагноз. Ағымы. Клиникасы мен ағымының жасқа байланысты ерекшеліктері. Емдеу. Нәтижесі. Бронхтық бітелу синдромы. Дифференциациялық диагноз. Емдеудің қазіргі тәсілдері.
22	Респираторлық аллергиялар	Таралуы. Этиология және патогенез. Генетикалық және сыртқы факторлардың (аллергендердің) рөлі. Әртүрлі формалардың орналасуы бойынша клиникасы (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогендік аллергиялық альвеолит). Диагностика. Тыныс жолдарының тиісті аймақтарының қабынбалы ауруларының саралау диагнозы. Жіті кезеңде және ремиссия кезеңінде емдеу. Профилактика. Диспансерлік бақылау.

		(анемия Фанкони, Блекфена-Даймонда). Патогенез, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.
32	Наследственные гемолитические анемии	Наследственные гемолитические анемии. Ферментопатии (дефицит глюкозо-6-фосфатдегидрогеназы, пируваткиназы). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Неотложная помощь при гемолитическом кризе. Гемоглобинопатии (талассемия, серповидноклеточная анемия и др.). Патогенез гемолиза. Клиника. Показатели гемограммы, морфологические особенности эритроцитов. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение.
33	ДВС-синдром	ДВС-синдром. Микроангиопатические гемолитические анемии. ДВС-синдром. Причины. Патогенез. Клинические проявления, показатели коагулограммы и лечение в зависимости от стадии. Течение. Прогноз. Профилактика. Гемолитико-уремический синдром (синдром Гассера). Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, коагулограммы. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы. Неотложная помощь. Лечение в восстановительном периоде. Тромботическая тромбоцитопеническая пурпура (синдром Мошковица). Причины. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Принципы лечения. Интенсивная терапия, лечение ОПН. Гигантская гемангиома (синдром Казабаха-Меритта). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Лечение.
34	Тромбоцитопатии	Наследственные тромбоцитопатии (болезнь Гланцмана, Бернара-Сулье). Патогенез. Клиника. Диагностика. Болезнь Виллебранда. Тип наследования. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз тромбоцитопатий. Лечение. Приобретенные тромбоцитопатии. Причины. Методы диагностики. Лечение. Профилактика.
Эндокринология		
1	Общие принципы диагностики в эндокринологии	Особенности обследования пациентов при эндокринных заболеваниях. Методы исследования гормонов. Инструментальные методы. Молекулярно-генетические методы.

		Консервативное лечение. Показания к хирургическому лечению. Наследственный нефрит. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Тубулопатии с синдромом полиурии (почечная глюкозурия, почечный несахарный диабет, почечный солевой диабет). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Исходы. Диетотерапия. Лечение. Тубулопатии с рахитоподобным синдромом (фосфат-диабет, синдром де Тони-Дебре-Фанкони. Клиника. Диагностика. Рентгенологические данные. Дифференциальный диагноз. Исходы. Течение. Тубулопатии с нефролитиазом (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиника. Диагностика. Лечение. Диетотерапия.
28	Приобретенные нефропатии	Рефлюкс-нефропатия. Нефротический синдром. Классификация. Патогенез. Клинические проявления. Диагностика. Лабораторные исследования. Дифференциальный диагноз. Исходы. Прогноз. Принципы лечения.
29	Заболевания мочевого пузыря	Циститы. Этиология, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
30	Почечная недостаточность	Острая почечная недостаточность. Определение. Причины. Патогенез. Стадии ОПН. Клинические проявления и биохимические показатели различных стадий. Дифференциальный диагноз. Лечение ОПН в зависимости от стадии. Хроническая почечная недостаточность. Причины и стадии ХПН. Клинические проявления и биохимические показатели в различные стадии ХПН. Принципы лечения. Диетотерапия (Джордано-Джованетти, Борта). Показания к проведению гемодиализа и трансплантации почки.
31	Железодефицитная анемия	Этиология. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и обмена железа. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Профилактика. Апластические анемии (депрессии кроветворения). Иммунные апластические анемии. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, миелограммы и трепанобиопсии. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к трансплантации костного мозга. Наследственные апластические анемии

23	Плевриттер. Тыныстық жеткіліксіздік	Плевриттер. Этиология және патогенез. Жіктемесі. Клиникасы. Диагностикасы. Рентгенологиялық белгілер. Плевра пункциясына арналған көрсетілімдер. Дифференциациялық диагноз. Ағымы, асқынулар және нәтижесі. Емдеу. Тыныстық жеткіліксіздік. Себептері. Жіктемесі. Патогенез. Клиника. Сыртқы тыныс алу функциясын тексеру әдістері. Емдеу. Тыныстық жіті жеткіліксіздікті шұғыл емдеу.
24	Өңеш аурулары	Жіктемесі. Функциялық бұзылыстар (гипотония және гипертониялық дискинезия, кардия жеткіліксіздігі, гастроэзофагальдық рефлюкс). Даму кемістігі (қысқа өңеш, кардия халазиясы, өңеш дивертикулы). Жүре пайда болған аурулар (халазия, ахалазия, эзофагиттер, пептиттік ойықжара, веналардың варикоздық кеңеюі). Клиникасы. Диагностикасы. Зерттеу әдістері. Клиникасының жасқа байланысты ерекшеліктері. Дифференциациялық диагноз. Емдеу. Профилактика.
25	Ішектің созылмалы бейспецификалы аурулары	Ішектің созылмалы бейспецификалы аурулары. Гельминтоздар. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық әйгіленімі. Диагностиканың зертханалық және аспаптық әдістері. Саралау диагнозы. емдеу. Диспансерлік бақылау.
26	Созылмалы гепатит және бауыр циррозы. Бауыр функциясының жеткіліксіздігі	Созылмалы гепатит және бауыр циррозының этиологиясы мен патогенезі. Зерттеудің аспаптық және зертханалық әдістері. Бауыр биопсиясына арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдер. Ағымы және нәтижесі. Болжамы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Профилактика. Бауыр функциясы жеткіліксіздігінің себептері мен патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Бауыр комасы кезінде шұғыл көмек көрсету. Болжам.
27	Бүйректің туа біткен және тұқым қуалаған аурулары	Тұқым қуалаған нефрит. Бүйрек және несеп шығару жолдарының даму ақаулары (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиника. Диагностиканың зертханалық және аспаптық әдістері. Несеп шығару жүйесінің даму ақауларының пренатальдық диагностикасы. Саралау диагнозы. Асқынулар. Консервативтік емдеу. Хирургиялық емдеуге арналған көрсетілімдер. Тұқым қуалаған нефрит. Патогенез. Клиникасы. Диагностика. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Болжамы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Полиурия синдромымен болатын тубулопатия (бүйрек глюкозуриясы,

		бүйректік қантсыз диабет, бүйректік тұзды диабет). Клиникасы. Диагностика. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Диетотерапия. Емдеу. Рахиттәрізді синдромды тубулопатия (фосфат-диабет, Тони-Дебре-Фанкони синдромы). Клиникасы. Диагностика. Рентгенологиялық мәліметтер. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Ағымы. Нефролитиазда тубулопатия (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиника. Диагностика. Емдеу. Диетотерапия.
28	Жүре пайда болған нефропатия	Рефлюкс-нефропатия. Нефроздық синдром. Жіктемесі. Патогенез. Клиникалық әйгіленімі. Диагностика. Зертханалық зерттеулер. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Болжамы. Емдеу принциптері.
29	Қуық аурулары	Циститтер. Этиологиясы. Клиникасы. Диагностика. Саралау диагнозы. Емдеу. Профилактика. Диспансерлік бақылау.
30	Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі	Бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі. Анықтамасы. Себептері. Патогенез. БФЖЖ сатылары. Әртүрлі сатылардың клиникалық әйгіленімі және биохимиялық көрсеткіштері. Саралау диагнозы. БФЖЖ сатыларына байланысты емдеу. Бүйрек функциясының созылмалы жеткіліксіздігі. БФСЖ себептері мен сатылары. БФСЖ әртүрлі сатыларының клиникалық әйгіленімі және биохимиялық көрсеткіштері. Емдеу принциптері. Диетотерапия (Джордано-Джованетти, Борт). Гемодиализ және бүйрек трансплантациясын өткізуге арналған көрсеткімдер.
31	Теміртапшылықты анемия	Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Гемограмма және темір алмасу көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Профилактика. Апластикалық анемия (қан өндіру депрессиясы). Иммундық апластикалық анемия. Этиопатогенез. Клиникасы. Диагностикасы. Гемограмма, миелограмма және трепанобиопсия көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижелері. Емдеу. Жұлынды трансплантациялауға арналған көрсеткімдер. Тұқым қуалаған апластикалық анемия (Фанкони, Блекфен-Даймонд анемиясы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансерлік бақылау.
32	Тұқым қуалаған гемолиздік анемия	Тұқым қуалаған гемолиздік анемия. Ферментопатия (глюкоза-6-фосфатдегидрогеназа, пируваткиназа тапшылығы). Гемолиз патогенезі. Клиника. Диагностика.

		с воспалительными заболеваниями соответствующих участков дыхательных путей. Лечение в острый период и период ремиссии. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
23	Плевриты. Дыхательная недостаточность	Плевриты. Этиология и патогенез. Классификация. Клиника. Диагностика. Рентгенологические признаки. Показания к плевральной пункции. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения и исходы. Лечение. Дыхательная недостаточность. Причины. Классификация. Патогенез. Клиника. Методы исследования функции внешнего дыхания. Лечение. Неотложная терапия острой дыхательной недостаточности.
24	Болезни пищевода	Классификация. Функциональные нарушения (гипотоническая и гипертоническая дискинезии, недостаточность кардии, гастроэзофагальный рефлюкс). Аномалии развития (короткий пищевод, халазия кардии, дивертикулы пищевода). Приобретенные заболевания (халазия, ахалазия, эзофагиты, пептическая язва, варикозное расширение вен). Клиника. Диагностика. Методы исследования. Возрастные особенности клиники. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика.
25	Хронические неспецифические заболевания кишечника	Хронические неспецифические заболевания кишечника. Гельминтозы. Этиология. Патогенез. Клинические проявления. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.
26	Хронический гепатит и цирроз печени. Печеночная недостаточность	Этиология и патогенез хронического гепатита и цирроза печени. Лабораторные и инструментальные методы исследования. Показания и противопоказания к биопсии печени. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Профилактика. Причины и патогенез печеночной недостаточности. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Неотложная помощь при печеночной коме. Прогноз.
27	Врожденные и наследственные заболевания почек	Наследственный нефрит. Аномалии развития почек и мочевыводящих путей (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиника. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Пренатальная диагностика пороков развития мочевыделительной системы. Дифференциальный диагноз. Осложнения.

		Особенности течения у подростков. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.
19	Диффузные болезни соединительной ткани. Системные васкулиты	Организация медицинской помощи детям с ревматическими болезнями в РК. Системная красная волчанка. Этиопатогенез. Клиника. Диагностические критерии СКВ. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение, показания к пульс-терапии и плазмаферезу. Дерматомиозит. Классификация. Клинические проявления. Диагностические критерии. Специфические лабораторные, электрофизиологические и морфологические методы исследования. Дифференциальный диагноз. Лечение. Прогноз. Системная склеродермия. Патогенез. Клиника очаговой и системной склеродермии. Диагностические критерии. Течение. Лечение. Прогноз. Системные васкулиты (узелковый периартериит, аortoартериит, гранулематоз Вегенера, слизистокожный синдром, геморрагический васкулит). Клиника. Диагностические критерии. Лечение. Прогноз.
20	Врожденные и наследственные заболевания легких	Муковисцидоз. Распространенность. Тип наследования. Клинические формы. Диагностика (пилокарпиновая проба, ДНК-диагностика). Пренатальная диагностика. Дифференциальная диагностика. Лечение. Синдром Картагенера. Гемосидероз легких, синдром Гудпасчера. Дефицит альфа-1-антитрипсина. Тип наследования. Клиническая и рентгенологическая картина. Тип нарушения функции внешнего дыхания. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.
21	Альвеолиты. Бронхообструктивный синдром	Этиология. Патогенез. Классификация: экзогенный аллергический альвеолит, идиопатический фиброзирующий альвеолит (болезнь Хаммена-Рича). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение. Возрастные особенности клиники и течения. Лечение. Исходы. Синдром бронхиальной обструкции. Дифференциальный диагноз. Современные подходы к терапии.
22	Респираторные аллергии	Распространенность. Этиология и патогенез. Роль генетических и внешних факторов (аллергенов). Клиника различных форм по локализации (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогенный аллергический альвеолит). Диагностика. Дифференциальный диагноз

		Саралау диагнозы. Емдеу. гемолиздік криз кезінде шұғыл көмек көрсету. Гемоглинопатия (талассемия, орактәрізді жасушалы анемия және т.б.). Гемолиз патогенезі. Клиникасы. Гемограмма көрсеткіштері, эритроциттердің морфологиялық ерекшеліктері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Болжамы. Емдеу.
33	ДВС-синдром	ДВС-синдром. Микроангиопатикалық гемолиздік анемия. ДВС-синдром. Себептері. Патогенезі. Клиникалық әйгіленімі, коагулограмма көрсеткіштері және сатысына байланысты емдеу. Ағымы. Болжамы. Профилактика. Гемолитика-уремиялық синдром (Гассер синдром). Этиологиясы. Патогенезі Клиникасы. Диагностика. Гемограмма, коагулограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы, асқинулар, нәтижесі. Шұғыл көмек. Қалпына келтіру кезеңінде емдеу. Тромбоздық тромбоцитопениялық пурпура (Мошковиц синдромы). Себептері. Патогенез. Клиникасы. Гемограмма және гемостазиограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу принциптері. Қарқынды терапия, БФЖЖ емдеу. Ірі гемангиома (Казабах-Меритт синдромы). Гемолиз патогенезі. Клиникасы. Диагностика. Емдеу.
34	Тромбоцитопатия	Тұқым қуалаған тромбоцитопатия (Гланцман, Бернар-Сулъе ауруы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Виллебранд ауруы. Тұқым қуалау типі. Патогенез. Клиника. Диагностика. Гемостазиограмма көрсеткіштері. Тромбоцитопатиялардың саралау диагнозы. Емдеу. Жүре пайда болған тромбоцитопатия. Себептері. Диагностика әдістері. Емдеу. Профилактика.
Эндокринология		
1	Эндокринологиядағы диагностиканың жалпы принциптері	Эндокриндік аурулары бар пациенттерді тексеру ерекшеліктері. Гормондарды зерттеу әдістері. Аспаптық әдістер. Молекулалық-генетикалық әдістер.
2	Гипоталамо-гипофизарлық аурулар	Гипоталамо-гипофизарлық патологиясы бар пациенттерді тексеру әдістері. Иценко-Кушинг ауруы. Гиперпролактинемиялық синдром және гипогонадизм. Акромегалия және гигантизм. Гипопитуитаризм. Қантсыз диабет. Гормондық-бейактивтік көлемді өспелер және гипофизар аймағының инфильтративтік үдерістері. Жасөспірімдік диспитуитаризм. Гипофизарлық нанизм.

3	Қалқаншабез аурулары. Тиреоидиттер. Зоб. Йод тапшылықты жағдайлар. Гипотиреоз. Гипертиреодтық жағдай. Грейвс ауруы. Эндокриндік офтальмопатия. Қалқаншабез обыры	Қалқаншабез аурулары бар пациенттерді тексеру әдістері. Тиреоидиттер, жіктемесі. Аутоиммундық созылмалы тиреоидит. Босанғаннан кейінгі, ауырсындырусыз және цитокин-индуцирленген тиреоидиттер. Жітілеу тиреоидит. Тиреоидиттердің сирек кездесетін формалары. Йодтапшылықты аурулар. Түйінді және көптүйінді эутиреодтық зоб. Қалқаншабез обыры. Диффузиялық эутиреодтық зоб. Йод тапшылығына байланысты психикалық және физикалық дамудың бұзылуы. Жүре пайда болған гипотиреоз. Диффузиялы уытты зоб. Эндокриндік офтальмопатия.
4	Бүйрекбез аурулары	Бүйрекбез ауруларының жіктемесі. Иценко-Кушинг синдромы. Гипокортицизм. Бүйрекбез қыртысының туа біткен дисфункциясы. Гиперальдостеронизм. Феохромоцитома. Бүйрекбездің жаңа өспелері.
5	Әйелдердің репродуктивтік эндокринологиясы	Анабездік ілкі жеткіліксіздік. Тернер синдромы. Кальман синдромы. Жыныстық жетілудің кідіруі. Мерзімінен бұрын жыныстық жетілу. Аменорея. Климакстық синдром. Поликисталы анабездер синдромы.
6	Ерлердің репродуктивтік эндокринологиясы	Ілкі және салдарлық гипогонадизм. Клайнфельтер синдромы. Жыныстық жетілудің кідіруі. Мерзімінен бұрын жыныстық жетілу. Эректильдік дисфункция. Гинекомастия.
7	Қантты диабет. Қантты диабеттің эпидемиологиясы. Бірінші типті қантты диабет. Екінші типті қантты диабет	Көмірсу алмасудың клиникалық аспектілері. Жалпы аурушандық пен өлім-жітімділік құрылымындағы қантты диабет. Қантты диабеттің әртүрлі елдерде таралуы. 1-типті қантты диабеттің эпидемиологиялық сипаттамасы. 2-типті қантты диабеттің эпидемиологиялық сипаттамасы. Қантты диабеттің мемлекеттік регистрі. Қантты диабеттің клиникасы, диагностикасы, емдеу. Қантты диабетке диагноз қоюдағы және емдеудегі инновациялық технология. Тәуліктік монито-рингілеу жүйесі (НМГ жүргізу тәртібі, алынған мәліметтерді талдау және түсіндіру). Инсулиндік помпа (пациенттерді таңдау, қолдану тәртібі, инсулин мөлшерін есептеу, сезгіштік факторы, көмірсу коэффициенті, талдау, алынған мәліметтерді түсіндіру, түзету).
8	Қантты диабеттің жіті асқынулары	Диабеттік кетоацидоз. Гиперосмолярлық кома. Гипогликемия.
9	Қантты диабеттің кеш асқынуы	Диабеттік макроангиопатия. Диабеттік ретинопатия. Диабеттік нефропатия. Диабеттік нейропатия. Диабеттік аяқ синдромы.

		сификация. Клинические проявления по лево- и правожелудочковому типу. Осложнения. Лечение в зависимости от стадии. Диспансерное наблюдение.
15	Поражение сердечно-сосудистой системы. Инфекционный эндокардит (ИЭ). Болезни перикарда	Инфекционный эндокардит. Этиология. Первичный и вторичный эндокардит. Клиника. Диагностика. Причины отсутствия роста флоры. Дифференциальный диагноз. Лечение. Показания к применению глюкокортикоидов. Перикардиты. Классификация. Клиника. Условия возникновения тампонады сердца. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к пункции полости перикарда. Прогноз. Невоспалительные поражения перикарда: паразитарные поражения, кисты, опухоли, инородные тела, ранения.
16	Поражение сердечно-сосудистой системы. Вегетативная дисфункция. Артериальная гипертензия	Вегетативная дисфункция. Причины. Варианты. Возрастные особенности. Диагностика. Исследование вегетативного тонуса (таблицы, КИГ, КОП). Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансеризация. Артериальная гипертензия. Классификация. Первичные и вторичные (нефрогенные, церебральные, сосудистые, эндокринные и др.) гипертензии. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Прогноз. Диспансерное наблюдение.
17	Поражение сердечно-сосудистой системы. Нарушения ритма сердца	Механизмы возникновения аритмий. Причины, решающие факторы. Аритмии с нарушением автоматизма синусового узла (тахикардия и брадикардия). Аритмии с нарушением проведения импульса (синусовая и атриовентрикулярная блокады). Феномен Вольфа-Паркинсона-Уайта. Аритмии с нарушением возбудимости (экстрасистолия, пароксизмальная тахикардия, мерцательная аритмия). Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Данные ЭКГ, холтеровского мониторирования. Осложнения. Течение и исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Показания к назначению противоаритмических препаратов и электроимпульсной терапии. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
18	Ювенильный ревматоидный артрит (ЮРА)	ЮРА. Патогенез. Классификация. Иммуногенетика. Клинические формы. Поражения глаз. Вторичный амилоидоз. Диагностические критерии ЮРА. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы.

		Врожденная герпетическая вирусная инфекция. Врожденная краснуха. ВИЧ-инфекция, СПИД. Особенности дозирования антибиотиков у новорожденных.
9	Заболевания кожи у новорожденных	Приобретенные заболевания кожи у новорожденных. Подкожный адипонекроз. Себорейный дерматит. Десквамативная эритродермия Лайнера-Муссу. Пеленочный дерматит. Врожденный ихтиоз. Склеродерма. Склерема.
10	Патология детей раннего возраста. Иммунодефицитные заболевания	Классификация. Клиника. Роль иммунологических методов в диагностике иммунодефицитных состояний. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Методы иммунокоррекции. Профилактика осложнений с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных.
11	Наследственные болезни обмена веществ	Аминоацидопатии (фенилкетонурия и др.). Эпидемиология. Нарушения обмена липидов (болезнь Нимана-Пика, Гоше). Нарушения обмена углеводов (галактоземия, фруктоземия, гликогенозы, мукополисахаридозы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Биохимические исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Диетотерапия.
12	Синдром нарушенного кишечного всасывания	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативная энтеропатия. Дисахаридазная недостаточность. Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение.
13	Гипертермический и судорожный синдромы у детей раннего возраста	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
14	Поражение сердечно-сосудистой системы. Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность	Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность. Классификация по Н.А.Белоконов. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Показания к назначению стероидных и нестероидных противовоспалительных препаратов. Течение и исходы. Лечение. Диспансерное наблюдение. Кардиомиопатии (дилатационная, гипертрофическая, в т.ч. гипертрофический субаортальный стеноз, редкие формы). Клиника. Диагностика, показатели эхокардиографии. Лечение. Прогноз. Сердечная недостаточность. Кардиальные и экстракардиальные причины. Первичные и вторичные механизмы адаптации. Патогенез. Клас-

10	Қантты диабет және жүктілік	Қантты диабеті бар жүкті әйелдерді емдеу ерекшеліктері.
11	Қалқаншабездің эндокриндік бөлігінің ісіктері	Инсулинома. Гастронома. Глюкагонома. ВИПома. Гиперинсулинизм. Анықтамасы. Этиологиясы. Патогенезі. Жіктелуі. Клиникалық симптомдары. Зерттеудің зертханалық және аспаптық әдістері. Селен-метионин-75пен ұйқыбезді радиоизотоптық сканерлеу. Ұйқыбездің КТ және УДЗ.
12	Паратиреоидтық бездердің аурулары	Ілкі және салдарлық гиперпаратиреоз. Гиперпаратиреоз. Гипопаратиреоз.
13	Остеопороз	Остеопороз. Остеопатия. Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктер. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
Балалар эндокринологиясы		
1	Эндокринологиядағы диагностиканың жалпы принциптері	Эндокриндік аурулары бар балаларды тексеру ерекшеліктері. Анамнез. Антропометрия өткізу. Физикалық дамуды бағалау (центильдік кестелер бойынша, формулалар бойынша, сызбалар бойынша). Гормондық тексеру. Аспаптық әдістер. Молекулалық-генетикалық әдістер.
2	Гипоталамо-гипофизарлық аймақтың патологиясы	Гипоталамо-гипофизарлық патологиясы бар науқастарды тексеру әдістері (несеп пен плазманың осмолярлығы, көз түбі, Зимницкий сынамасы, ми ЯМРТ, КТ). Қантсыз диабет. Жиілігі. Этиологиясы. Патогенез. Клиникасы. Диагностика. Саралау диагностикасы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Полиурияның саралау диагностикасы.
3	Қантты диабет	Көмірсу алмасу патологиясы бар науқастарды тексеру әдістері. Қантты диабет. Қантсыз диабет. Жиілігі. Этиологиясы. Патогенез. Жіктелуі (ДДСҚ, Мартынов бойынша). Кіші және жасөспірімдік шақтағы клиникасының ерекшеліктері. Диагностиканың зертханалық әдістері, глюкозаға төзімділік тесті. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Асқынулар. Емдеу принциптері. Диспансерлік бақылау. ҚР-да қантты диабетпен ауыратын балаларға көмек ұйымдастыру. Диабет мектебі. Диабеттік кетоацидоттық және гипо-

		гликемиялық кома. Қантты диабетке диагноз қою және емдеудегі инновациялық технология. Тәуліктік мониторингілеу жүйесі (НМГ жүргізу тәртібі, алынған мәліметтерді талдау және түсіндіру). Инсулиндік помпа (пациенттерді таңдау, қолдану тәртібі, инсулин мөлшерін есептеу, сезгіштік факторы, көмірсу коэффициенті, талдау, алынған мәліметтерді түсіндіру, түзету).
4	Гипогликемия	Гипогликемиялардың саралау диагностикасына арналған тестілер.
5	Қалқаншабездің және паратиреоидтық бездердің аурулары	Қалқаншабездің патологиясы бар науқастарды тексеру әдістері. Дені сау балалардың қалқаншабезінің өлшемі. Дені сау балалардың гипоталамо-гипофизар-тиреоидтық жүйесі гормондарының деңгейі. Гипотиреоз. Ілкі және салдарлық, туа біткен және жүре пайда болған гипотиреоз туралы түсінік. Патогенез. Нәрестелердегі, емшек еметін және кіші жастағы балалардағы клиникасының ерекшеліктері. Диагноз. Диагностиканың зертханалық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері. Диспансерлік бақылау. ҚР-да жаңа туылған нәрестелерді гипотиреозға скрининг-тексеру. Диффузиялы уытты зоб. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Зерттеудің зертханалық әдістері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Операция жасауға арналған көрсетілімдер. Диспансерлік бақылау. Йодтапшылықты аурулар туралы түсінік. Эндемиялық (йодтапшылықты) зоб. Клиникасы. Емдеу. Профилактика. ҚР зобты эндемияның жағдайы. Аутоиммундық тиреоидит. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Емдеу. Гипопаратиреоздар. Гиперпаратиреоздар. Этиология және патогенезі. Клиникасы. Фосфор-кальций алмасу көрсеткіштері. Диагноз. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
6	Бой патологиясы. Семіздік	Бойды және дене пропорциясын бағалау. Гормондардың бойға және баланың дамуына әсері (бой гормоны, тиреоидтік, жыныстық гормондар). Нанизм. Тұқым қуалайтын факторлар, өсудің кідіруі генезіндегі соматикалық созылмалы аурулар. Қысқа бойлылықтың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлық нанизм. Диагностика әдістері (сүйектік жас, өсу гормонының секрециясын зерттеу,

		детей. План ведения и наблюдения новорожденных основных групп риска. Выхаживание недоношенных новорожденных.
2	Асфиксия новорожденного. Родовая травма	Асфиксия новорожденного. Оценка степени дыхательной недостаточности. Родовая травма. Повреждение мягких тканей. Родовая черепно-мозговая травма. Травматические повреждения спинного мозга и плечевого сплетения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Первичная реанимация новорожденных. Оказание неонатальной помощи в родзале. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
3	Судорожный синдром	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
4	Гипоксически-ишемическая энцефалопатия	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
5	Бронхо-легочная дисплазия	Диагностические критерии. Генетическая предрасположенность, последствия бронхо-легочной дисплазии. Лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины.
6	Желтухи новорожденных	Классификация неонатальных желтух. Клинико-лабораторная диагностика желтух. Дифференциальная диагностика. Принципы подбора крови для ОЗПК с известной групповой принадлежностью.
7	Пневмония у новорожденных	Начальные клинические признаки пневмоний у новорожденных. Дифференциальная диагностика пневмоний при различных вирусных респираторных инфекциях у новорожденных. Лечение, особенности дозировки антибиотиков у новорожденных. Профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины.
8	Внутриутробная инфекция у новорожденных	Общая характеристика инфекционной патологии. Внутриутробное инфицирование и факторы его развития. Внутриутробные инфекции и их формы. Врожденный токсоплазмоз. Внутриутробная микоплазменная инфекция. Хламидийная инфекция. Врожденный листериоз (септический гранулематоз). Врожденный сифилис. Врожденная цитомегаловирусная инфекция.

27	Первичные и вторичные иммунодефициты	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
28	Аутоиммунные заболевания	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
29	Анемии	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
30	Лейкозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
31	Геморрагические васкулиты. Тромбоцитопении. Наследственно-обусловленные заболевания крови	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
Детские болезни		
1	Введение в неонатологию	Национальная стратегия, направленная на улучшение перинатального и неонатального ухода. Программы ВОЗ в перинатологии. Физическое развитие и зрелость новорожденных. Анатомо-физиологические особенности новорожденных. Пограничные состояния новорожденных. Гестационный возраст. Первичный туалет новорожденных. Уход новорожденным в палатах новорожденных. Группы здоровья новорожденных. Виды вскармливания новорожденных. Формулы расчета питания у доношенных

		компьютерлі және магнит-резонансты томография). Гипофиздің соматотроптық функциясын бағалауға арналған стимуляциялық тестілер. Алмастырғыш гормондық терапия. Диспансерлік бақылау. Гигантизм. Ұзын бойлылықтың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлық гигантизмге диагноз қою, клиникасы және емдеу. Семіздік. Этиологиясы. Патогенезі. Жіктемесі. Клиникасы. Метаболизмдік бұзылыс. Диагностика әдістері (краниография, көз түбі, заттек алмасу көрсеткіштері, гормондық бейін). Семіздіктің әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Емдеу. Диетотерапия. Диспансерлік бақылау. Профилактика.
7	Жыныстық дамудың және жыныстық дифференцировкадан бұзылуы	Жыныстық дамуы бұзылған науқастарды тексеру әдістері (жыныстық формуланы Таннер әдісімен бағалау, ішкі жыныстық ағзаларды УДЗ, дифференциациялық сынама, сүйектік жас). Мерзімінен бұрын жыныстық жетілу. Анықтамасы. МБЖЖ шынайы және жалған формалары кезіндегі клиникалық көріністің және гормондық статустың ерекшеліктері. Диагностикасы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Гипогонадизм. Анықтамасы. Себептері, ілкі және салдарлық гипогонадизм кезіндегі клиникалық әйгіленімдер және гормондық статус. Диагностика. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Клайнфельтер синдромы. Шерешевский-Тернер синдромы. Клиникасы. Диагностика. Кариотип сипаттамасы. Алмастырғыш гормондық терапия. Гермафродитизм. Клиникасы. Зертханалық диагностика әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
8	Жыныстық жетілудің кідіруі	Пубертаттың функциялық кідіруі. Кальман синдромы.
Зертханалық диагностика		
1	Зертханалық диагностиканың жалпы принциптері	Сезгіштікті, ерекшелікті, әдістердің мүмкін болатын нұсқаларын ескеріп қазіргі зертханалық зерттеу әдістерінің мүмкіндіктері. Зертханалық зерттеулерге арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді зерттеу. Науқасты зертханалық тексерудің жоспарын құру. Зертханалық тексерудің нәтижелерін клиникалық түсіндіру. Жалған нәтижелердің мүмкін болатын себептерін талдау, фармакотерапиямен және науқасты

		тексеруге дұрыс дайындамаумен байланысты (доаналитикалық кезеңді қамтамасыз ету). Зертханалық зерттеулерді стандарттау мәселесі. Клиника мен зертхананың өзара байланысының қазіргі аспектілері. Қазіргі зертханалық технология (ИФА, ағынды цитометрия, молекулалық–биологиялық әдістер, т.б.). Клиникалық практикадағы үздіксіз экспресс-диагностиканың қазіргі мүмкіндіктері. Зертханалық медицинада деректерді компьютерлік өңдеуді қолдану. Зертханалық диагностиканың клиникалық медицинамен байланысы, ғылыми ізденістердің рөлі.
2	Клиникалық зертхана	Клиникалық зертхана, жабдыктарға, штатқа және жұмыс режиміне қойылатын талаптар. Әртүрлі биологиялық субстраттарды жалпыклиникалық зерттеу. Жалпыклиникалық зертханалық зерттеулер: қанның клиникалық анализі, лейкоцитарлық формуланы және ҚЭК қоса; несептің клиникалық талдамасының барлық түрлері; нәжістің клиникалық талдамасы (копрология); несеп-жыныстық ағзалардан бөлінетін бөліндіні флораға тексеру, простата секретін зерттеу, спермограмма.
3	Биохимиялық зертхана	Биохимиялық зертхана, штатқа және жұмыс режиміне қойылатын талаптар. Биохимиялық зерттеулер: глюкоза, билирубин және фракция, липидтік бейін, несепнәр, креатинин, несеп қышқылы, ферменттер, микроэлементтер және т.б. гормондық зерттеулер (тиреоидтық панель, жыныстық гормондар, ұйқыбез және бүйрекбез гормондары); онкомаркерлер.

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

	ТӨЖ мазмұны
	Ішкі аурулар
1	Науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттама жүргізу.
3	Аяқтың артериялық қысымын өлшеу және пульсін анықтау.
4	ЭКГ түсіру және түсіндіру.
5	ЭХОКГ-ны түсіндіру.
6	Спирометрия нәтижелерін түсіндіру.
7	Пикфлоуметрия өткізу және нәтижелерін түсіндіру.

20	Болезни поджелудочной железы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
21	Гепатиты и циррозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
22	Неспецифический язвенный колит	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
23	Инфекции мочевых путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
24	Нефриты	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
25	Почечная недостаточность	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
26	Мочекаменная болезнь	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

13	Пневмонии	Диагностика, дифференциальная диагностика пневмоний. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
14	Хроническая обструктивная болезнь легких (ХОБЛ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ХОБЛ. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника спирографии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
15	Бронхиальная астма (БА)	Диагностика, дифференциальная диагностика БА. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника пикфлоуметрии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
16	Гастроэзофагеальная рефлюксная болезнь (ГЭРБ)	Диагностика, клинические проявления ГЭРБ. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
17	Неязвенные желудочные и кишечные диспепсии	Диагностика, дифференциальная диагностика диспепсий. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
18	Язвенная болезнь (ЯБ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ЯБ. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
19	Болезни желчного пузыря и желчевыводящих путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

8	Ішперде қуысы пункциясы.
9	Плевра қуысы пункциясы.
10	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиенттің қанының сәйкестілігі сынама-сын анықтау.
11	Инъекцияның барлық түрлері.
12	Қуықты катетерлеу.
13	Тазарту және сифон клизмалар жасау.
14	Қалқаншабезді пальпациялау.
15	Емшекті пальпациялау.
16	Тағамның тәуліктік және апталық рациондағы калориялылығын, биологиялық құндылығын анықтау, азық-түліктердің және дайын тағамдардың сапасын органолептикалық әдіспен анықтау.
17	Артериалық қысымды өлшеу және пульсті анықтау.
18	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
19	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу
20	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
21	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
22	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Балалар аурулары	
1	Палаталарда науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	ЭХОКГ-ны түсіндіру.
4	Спирометрия нәтижесін түсіндіру.
5	Пикфлоуметрия өткізу және нәтижесін түсіндіру.
6	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиенттің қанының сәйкестілігі сынама-сын анықтау.
7	Инъекцияның барлық түрлері.
8	Қуықты катетерлеу.
9	Тазарту және сифон клизмаларын жасау.
10	Балалардың тамағын есептеу.
11	Артериялық қысымды өлшеу және пульсті анықтау.
12	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
13	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.

14	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
15	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
16	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Эндокринология	
1	Палаталарда науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Тағамның тәуліктік және апталық рациондағы калориялылығын, биологиялық құндылығын, анықтау, азық-түліктер мен дайын тамақтардың сапасын органолептикалық анықтау. Тәуліктік калориялылығын және нан бірліктерін есептеу.
4	Инъекцияның барлық түрлері.
5	Гипогликемиялардың саралау диагностикасына арналған тестілер. Қан глюкозасын өлшеу. Нәтижелерін түсіндіру. Тәуліктік мониторингілеу жүйесі (глюкозаны үздіксіз мониторингілеу). Нәтижелерін түсіндіру. Ацетонурияны және протеинурияны анықтау.
6	Инсулиноterapia. Инсулиндік помпа. Пациенттерді таңдау, қолдану тәртібі, инсулин мөлшерін есептеу, сезімталдық факторы, көмірсу коэффициенті, талдау, алынған мәліметтерді түсіндіру, түзету.
7	Қалқаншабездің түйінді өспелерінің жіңішке инелі пункциялық биопсиясы.
8	Функциялық диагностика кабинеттерінде жұмыс істеу. Қалқаншабезді радиоизотоптық сканерлеу. Нәтижелерін түсіндіру.
9	Функциялық диагностика кабинеттерінде жұмыс істеу. Қалқаншабезді УДЗ, КТ. Нәтижелерін түсіндіру.
10	Гипогликемиялардың саралау диагностикасына арналған тестілер.
11	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
12	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
13	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
14	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
15	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Балалар эндокринологиясы	
1	Палаталарда науқас балаларды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Тағамның тәуліктік және апталық рациондағы калориялылығын, биологиялық құндылығын, анықтау, азық-түліктер мен дайын тамақтардың сапасын органолептикалық анықтау. Тәуліктік калориялылығын және нан бірліктерін есептеу.

		доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
7	Ревматоидный артрит (РА)	Диагностика, дифференциальная диагностика РА. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
8	Реактивные артриты	Диагностика, дифференциальная диагностика реактивных артритов. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
9	Диффузные заболевания соединительной ткани	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
10	Остеоратрозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
11	Подагра	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
12	Остеопороз. Остеопатии	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Внутренние болезни		
1	Острый коронарный синдром (ОКС)	Диагностика, дифференциальная диагностика ОКС. Клинические проявления ишемической болезни сердца (ИБС). Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мониторингирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
2	Артериальные гипертензии (АГ)	Диагностика, дифференциальная диагностика АГ. Симптоматические АГ. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мониторингирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
3	Пороки сердца	Диагностика, дифференциальная диагностика пороков сердца. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
4	Инфекционный эндокардит (ИЭ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ИЭ. Клинические проявления. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
5	Миокардиты. Кардиомиопатии	Диагностика, дифференциальная диагностика миокардитов, кардиомиопатий. Клинические проявления. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
6	Ревматическая болезнь сердца (РБС)	Диагностика, дифференциальная диагностика РБС. Клинические проявления РБС. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций

4	Балаларға инъекцияның барлық түрлерін қолдану.
5	Балалардың гипогликемиясын саралау диагностикасына арналған тестілер.
6	Балалардың қанының құрамындағы глюкозаны өлшеу. Нәтижелерін түсіндіру. Тәуліктік мониторингілеу жүйесі (глюкозаны үздіксіз мониторингілеу). Нәтижелерін түсіндіру. Ацетонурияны және протеинурияны анықтау. Нәтижелерін түсіндіру.
7	Инсулинотерапия. Инсулиндік помпа. Пациенттерді таңдау, қолдану тәртібі, инсулин мөлшерін есептеу, сезімталдық факторы, көмірсу коэффициенті, талдау, алынған мәліметтерді түсіндіру, түзету.
8	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
9	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
10	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
11	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
12	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Зертханалық диагностика	
1	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиенттің қанының сәйкестілігі сынамасын анықтау.
2	Зерттеу үшін қан алу.
3	Зертханалық зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру

4 Бейіндеуші пәндердің міндетті компоненті тақырыбының тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны (біліктілік арттыру)

Эндокринологияның, оның ішінде балалар эндокринологиясының өзекті мәселелері

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
1	Эндокринологияның өзекті мәселелері
2	Балалар эндокринологиясының өзекті мәселелері.
3	Эндокринологиядағы зертханалық және аспаптық диагностиканың қазіргі әдістері.

4.2 Практикалық сабақтардың және семинарлардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Эндокринологияның өзекті мәселелері	Эндокринолог практикасындағы аурулар этиологиясының, патогенезінің, клиникасының, диагностикасы мен емдеудің қазіргі мәселелері. Эндокринологиядағы зертханалық және аспаптық диагностиканың қазіргі әдістері.
2	Балалар эндокринологиясының өзекті мәселелері	Эндокринолог практикасындағы аурулар этиологиясының, патогенезінің, клиникасының, диагностикасы мен емдеудің қазіргі мәселелері. Аурулардың балалық шақтағы ағымының ерекшеліктері. Балалар эндокринологиядағы зертханалық және аспаптық диагностиканың қазіргі әдістері.
3	Қантты диабет	Ересектер мен балалардың қазіргі кезеңдегі тиімді саралау диагностикасы, жүргізу тәсілі және динамикалы бақылау алгоритмі. Жіктелесі. Жүктілерді, жасөспірімдерді, балалар мен егде жастағы пациенттерді жүргізудің ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина принциптеріне негізделген емдеу хаттамаларын қолдану. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды оқыту. Диабетпен ауыратын науқастар мектебі. Жұмысқа жарамсыздықты сараптау. Науқастарды медициналық-әлеуметтік сараптау.
4	Қалқаншабез және паратиреоидтық без аурулары	Ересектер мен балалардың қазіргі кезеңдегі тиімді саралау диагностикасы, жүргізу тәсілі және динамикалы бақылау алгоритмі. Жіктелесі. Жүктілерді, жасөспірімдерді, балалар мен егде жастағы пациенттерді жүргізудің ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина принциптеріне негізделген емдеу хаттамаларын қолдану. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды оқыту. Жұмысқа жарамсыздықты сараптау. Науқастарды медициналық-әлеуметтік сараптау.
5	Заттек алмасу аурулары кезіндегі нутрициология негіздері	Алмасу процесстерінің бұзылуын түзету. Семіздік кезінде тағаммен емдеу. Қантты диабетте тамақтану принциптері. Ашығу күндері. Инсулиннің немесе басқа препараттардың мөлшерін таңдау және көмірсуларға шыдамдылықты анықтауға арналған емдем.
Жиыны: 32 сағат		

2	Современные диагностические возможности эндокринологии.
3	Актуальные проблемы заболеваний гипоталамо-гипофизарной системы.
4	Актуальные проблемы заболеваний надпочечников.
5	Актуальные проблемы заболеваний островкового аппарата поджелудочной железы.
6	Актуальные проблемы заболеваний щитовидной железы.
7	Актуальные проблемы заболеваний околощитовидных желез.
8	Актуальные проблемы репродуктивной эндокринологии.
9	Новые подходы к диагностике и лечению полиэндокринопатий.
10	Нарушения пищевого поведения: современное состояние проблемы.
11	Особенности изменения иммунного статуса при эндокринных заболеваниях.
Детская эндокринология	
1	Организация эндокринологической помощи детям в Республике Казахстан.
2	Современные диагностические возможности эндокринологии. Особенности методов исследования эндокринных желез у детей.
3	Актуальные проблемы заболеваний гипоталамо-гипофизарной системы у детей.
4	Актуальные проблемы заболеваний надпочечников у детей.
5	Актуальные проблемы заболеваний островкового аппарата поджелудочной железы в детском возрасте.
6	Актуальные проблемы заболеваний щитовидной железы у детей.
7	Актуальные проблемы заболеваний околощитовидных желез у детей.
8	Актуальные проблемы патологии половых желез в детском возрасте.
9	Нарушения пищевого поведения у детей: современное состояние проблемы.
Лабораторная диагностика	
1	Значение клинико-лабораторных методов исследования в диагностике эндокринных заболеваний у детей и взрослых.
2	Современные клинико-лабораторные методы исследования в диагностике эндокринных заболеваний у детей и взрослых.

Детская эндокринология	144	24	120	72
Лабораторная диагностика	36	6	30	18
Общее кол-во часов	324	54	270	162

Повышение квалификации

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы эндокринологии, в том числе детского возраста	72	12	60	36

3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Внутренние болезни	
1	Актуальные проблемы кардиологии.
2	Актуальные проблемы ревматологии.
3	Актуальные проблемы пульмонологии.
4	Актуальные проблемы эндокринологии.
5	Актуальные проблемы нефрологии.
6	Актуальные проблемы гематологии.
7	Актуальные проблемы аллергологии и иммунологии.
Детские болезни	
1	Организация лечебно-профилактической помощи детям в РК.
2	Перинатальная детская и младенческая смертность.
3	Доказательная медицина в педиатрии.
4	Актуальные проблемы неонатологии.
5	Актуальные проблемы патологии детей раннего возраста.
6	Актуальные проблемы патологии детей старшего возраста.
7	Функциональные методы диагностики в педиатрии.
Эндокринология	
1	Организация эндокринологической службы в Республике Казахстан.

4.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

1	Палаталарда наукастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Қан глюкозасын өлшеу. Глюкозаны үздіксіз мониторингілеу. Ацетонурияны және протеинурияны анықтау.
4	Тағамның тәуліктік және апталық рациондағы калориялылығын анықтау. Сыбағаның және нан бірліктерінің тәуліктік калориялылығын есептеу.
5	Инъекцияның барлық түрлері.
6	Гипогликемиялардың саралау диагностикасына арналған тестілер.
7	Инсулинотерапия.
8	Инсулинотерапия. Инсулиндік помпа. Пациенттерді тандау, қолдану тәртібі, инсулин мөлшерін есептеу, сезімталдық факторы, көмірсу коэффициенті, талдау, алынған мәліметтерді түсіндіру, түзету.
9	Қалқаншабездің түйінді өспелерінің жіңішкеинелі пункциялық биопсиясы.
10	Функциялық диагностика кабинеттерінде жұмыс істеу. Қалқаншабезді радиоизотоптық сканерлеу. Нәтижелерін түсіндіру.
11	Функциялық диагностика кабинеттерінде жұмыс істеу. Қалқаншабезді УДЗ, КТ. Нәтижелерін түсіндіру.
12	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
13	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
14	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
15	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
16	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарды курациялау, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталарда, амбулаториялық қабылдауда, үйде науқастарды курациялау, емдеу-алдын алу ұйымдарының әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, ауыру тарихын жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Клиникалық база

МСАЖ ұйымдары (емхана, ОДА, диспансерлердің, ауруханалардың амбулаториялық бөлімшелері, әйелдерге кеңес беру, отбасыны жоспарлау орталықтары), функциялық диагностика бөлімшелері, клиникалық зертханалар, стационарлардың, жедел шұғыл жәрдем станцияларының қабылдау бөлімдері, туберкулезге қарсы диспансерлер.

- фибрилляции желудочков;
- нарушении ритма сердца;
- ангинозном статусе;
- инфекционно-токсическом шоке;
- остром животе;
- эклампсии;
- коматозных состояниях: гипергликемическом, гипогликемическом, гиперосмолярном;
- острой почечной недостаточности;
- почечной колике;
- печеночной колике;
- острой печеночной недостаточности;
- острой сосудистой недостаточности;
- острой дыхательной недостаточности;
- тромбоэмболии легочной артерии;
- легочном кровотечении.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальности нетерапевтического/непедиатрического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Внутренние болезни	108	18	90	54
Детские болезни	72	12	60	36
Эндокринология	144	24	120	72
Детская эндокринология	144	24	120	72
Лабораторная диагностика	36	6	30	18
Общее кол-во часов	504	84	420	252

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальности терапевтического/педиатрического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Эндокринология	144	24	120	72

- организацию службы интенсивной терапии и реанимации в эндокринологии у взрослых и детей;
- показания к физиотерапии, лечебной физкультуре, санаторно-курортному лечению у взрослых и детей;

уметь:

- выявлять анамнестические особенности, клинические признаки заболеваний эндокринологического профиля у взрослых и детей;
- проводить посиндромный дифференциальный диагноз и составлять программы обследования у взрослых и детей;
- интерпретировать результаты общих, функциональных и специальных методов исследований, применяемых в эндокринологической практике у взрослых и детей;
- формулировать и обосновывать клинический диагноз и составлять программы лечения при заболеваниях эндокринной системы у взрослых и детей;
- рационально применять лекарственные средства, применяемые в эндокринологии с учетом возраста больного, тяжести его состояния и наличия сопутствующей патологии;
- выявлять критерии стойкой утраты нетрудоспособности и показания для освидетельствования в МСЭК;

владеть навыками:

- коммуникаций для установления доверительных отношений с пациентом, его родственниками, коллегами;
- пальпации щитовидной железы;
- визуального и пальпаторного определения степени выраженности вторичных половых признаков;
- выявления признаков диабетической нейропатии;
- оценки состояния периферических сосудов;
- выявления эндокринной офтальмопатии;
- определения экспресс-методами глюкозы в крови, ацетона, глюкозы и белка в моче, микроальбуминурии;
- определения полового хроматина;
- проведения и интерпретации результатов ЭКГ;
- определения группы крови, резус-фактора, пробы на совместимость крови донора и реципиента;
- проведения медицинских манипуляций: всех видов инъекций;
- определения калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности;
- диагностики и оказания первой неотложной помощи при угрожающих жизни обстоятельствах при:
 - кардиогенном шоке;
 - бронхоспастическом синдроме;
 - гипертоническом кризе;

7 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

негізгі:

1. Эндокринология: клинические рекомендации Российской ассоциации эндокринологов. – М.: ГЭОТАР- Медиа, 2008. – С. 288.
2. Балаболкин М.И., Клебанова Е.М., Кремская В.М. Дифференциальная диагностика и лечение эндокринных заболеваний: руководство. – М.: Медицина, 2002. – С. 751.
3. Мельниченко Г.А., Токмакова А.Ю., Колода Д.Е. и др. Эндокринные заболевания. – М.: Литтера, 2009. – С. 116.
4. Дедов И.И., Кураева Т.Л., Петеркова В.А. Сахарный диабет у детей и подростков. – М.: ГЭОТАР- Медиа, 2007. – 160 с.

қосымша:

1. Метаболический синдром / под ред. В. Фонсеки. – М.: Практика, 2011. – С. 272
2. Хирургия надпочечников / под ред. А.П. Калинина, Н.А. Майстренко. – М.: Медицина, 2000. – С. 214.
3. Симоненко В.Б. Нейроэндокринные опухоли. – М.: Медицина, 2003. – С. 215
4. Строев Ю.И., Чурилов Л.П. Эндокринология подростков / под ред. А.Ш. Зайчика. – СПб.:ЭЛБИ-СПб, 2004 – 384 с.: ил.
5. Алгоритмы диагностики и лечения болезней эндокринной системы / под ред. И.И. Дедова, – М., 1995, – 256 с.
6. Ханас Р. Диабет 1 типа у детей, подростков и молодых людей. – 2005. – 425 с.
7. Козлова С.И., Семанова Е., Демикова Н.С., Блинникова О.Е. Наследственные синдромы и медико-генетическое консультирование: справочник. – Л.: Медицина, 1987. – 320 с.: ил.
8. Рациональная фармакотерапия заболеваний эндокринной системы и нарушений обмена веществ. – М.: Литтера, 2006. – 1075 с.
9. Лисс В.Л., Николаева Л.В., Нагорная И.И., Плотникова Е.В., Скородок Ю.Л., Шабалов Н.П. Лабораторная диагностика и функциональные пробы в детской эндокринологии / под ред. проф. Н.П. Шабалова. – СПб.: Специальная литература, 1996. – 136 с.
10. Эндокринология: национальное руководство / под ред. И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 1072 с.
11. Руководство по эндокринной гинекологии / под ред. Е.М. Вихляевой. – 3-е изд., доп. – М.: Медицинское информационное агентство, 2006. – 784 с.
12. Дедов И.И., Петеркова В.А. Руководство по детской эндокринологии – М.: Универсум Паблишинг, 2006. – 600 с.
13. Уоткинс П.Дж. Сахарный диабет. – 2-е изд.: пер. с англ. – М.: БИНОМ, 2006. – 134 с.: ил.
14. Дедов И.И., Кураева Т.Л., Петеркова В.А., Щербачева Л.Н. Сахарный диабет у детей и подростков. – М.: Универсум Паблишинг, 2002. – 391 с.
15. Касаткина Э.П. Сахарный диабет у детей и подростков. – М., 1996.

16. И.Б. Манухин, М.А. Геворкян, Н.Б. Чагай. Ановуляция и инсулинорезистентность. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – С. 415.
17. Алгоритмы обследования и лечения пациентов в эндокринологии. Заболевания щитовидной железы: методические рекомендации / под. ред. И.И. Дедова и Г.А. Мельниченко. – М., 2008. – С. 40.
18. Манухин И.Б., Тумилович Л.Г., Геворкян М.А. Клинические лекции по гинекологической эндокринологии. – М.: Медицинское информационное агентство.
19. Дедов И.И., Мельниченко Г.А., Фадеев В.В. Эндокринология. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – С. 432.

Цель дисциплины: углубленная подготовка специалиста, способного оказать высокоспециализированную помощь больным эндокринными заболеваниями в соответствии с современными принципами доказательной медицины.

Задачи дисциплины:

- усовершенствовать навыки основных медицинских лечебно-диагностических и профилактических вмешательств для оказания высокоспециализированной медицинской помощи населению при эндокринных заболеваниях и эндокринопатиях;
- научить соблюдать требования врачебной этики и деонтологии при проведении экспертных, оздоровительных, профилактических, лечебно-диагностических и реабилитационных мероприятий;
- закрепить умение принимать профессиональные решения на основе принципов доказательной медицины;
- научить применять принципы менеджмента в организации своей работы;
- закрепить потребность к непрерывному профессиональному обучению и совершенствованию своих знаний и навыков на протяжении всей профессиональной деятельности;
- закрепить навыки работы в команде и лидерские качества.

Конечные результаты обучения
Слушатель должен

знать:

- общие принципы организации и оказания медицинской помощи, проведения диспансеризации больных, взрослых и детей различного возраста, эндокринологического профиля;
- современные представления об этиологии, патогенезе, патоморфологии, классификации, клинической симптоматике эндокринных заболеваний и их осложнений у взрослых и детей, их первичную профилактику;
- современные представления об особенностях течения, диагностики и лечения заболеваний внутренних органов на фоне эндокринной патологии;
- общие (скрининговые) и функциональные методы исследования в эндокринологии;
- специальные методы исследования в эндокринологии (лучевые, иммуноферментные, биохимические, генетические и другие) и показания к их использованию, особенности у детей;
- принципы лечения (протоколы лечения, принципы диетотерапии, механизм действия основных групп лекарственных веществ, побочные эффекты, показания к хирургическим и лучевым методам лечения, реабилитацию и вторичную профилактику) различных эндокринных заболеваний у взрослых и детей;
- генетические синдромы, проявляющиеся эндокринной патологией;
- дифференциально-диагностические критерии и алгоритмы оказания неотложной помощи неотложных состояний в эндокринологической практике у взрослых и детей;

Введение

Эндокринология – наука о гуморальной интегративной системе организма, является одной из наиболее динамично развивающихся отраслей клинической медицины. В эндокринологии активно используются различные инновации, достижения генной инженерии и биотехнологии, информационные, цифровые технологии, современные методы диагностики и лечения вследствие ее высокой значимости в общественном здравоохранении. Многие эндокринные заболевания являются социально значимыми. Согласно данным Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ), заболеваемость сахарным диабетом стремительно увеличивается как в промышленно-развитых странах, где она составляет 5-6%, так и в развивающихся странах и этнических меньшинствах и занимает первое место среди эндокринологических заболеваний. Уже сейчас в мире насчитывается около 100 млн. больных диабетом, причем ежегодно число больных увеличивается на 5-7%, а каждые 12-15 лет – удваивается. Согласно прогнозу экспертов ВОЗ, к 2020 г количество больных с диабетом типа 2 составит 250 миллионов человек. В государствах Центральной Азии количество больных диабетом составляет по различным данным около 350 тыс. человек. В Казахстане, согласно последним исследованиям, истинная распространенность заболевания также выше регистрируемой в 2-5 раза. Общеизвестно, что заболевания щитовидной железы в силу их высокой распространенности и продолжающегося увеличения, являются весьма значимой проблемой в мире. Это определяется, прежде всего, широкой распространенностью среди населения различных форм гипо- и гипертиреоза, аутоиммунных и онкологических поражений этого органа и их зависимостью от экологической обстановки. По данным литературы, клинически первичный гипотиреоз в популяции среди женщин встречается в 1,5-2% случаев, среди мужчин – в 0,2%, латентный первичный гипотиреоз – в 7-10% случаев среди женщин и 2-3% среди мужчин, причем среди женщин старше 60 лет – в 16%. Неуклонный рост числа больных с нарушенной функцией щитовидной железы, преимущественно гипотиреоза, в большой степени связан с йоддефицитными заболеваниями (ЙДЗ), являющимися серьезной проблемой здравоохранения во многих регионах мира, в том числе и в Казахстане, являющегося зоной зобной эндемии. Согласно данным ВОЗ (1990) 1570 млн. человек (30% населения мира) имеют риск развития ЙДЗ, в том числе более 500 млн. людей проживают в регионах с тяжелым дефицитом йода и высокой распространенностью эндемического зоба. Проведенные в нашей республике комплексные исследования в 60-70-х годах показали, что хроническая йодная недостаточность широко представлена в Казахстане – более половины территории. В настоящее время ситуация ухудшилась: все регионы республики являются зонами йододефицита.

Подготовка высококвалифицированных специалистов-эндокринологов, обладающих глубокими знаниями, владеющих современными инновационными методами диагностики и лечения - важнейшая задача медицинского образования государственного значения.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

ЭНДОКРИНОЛОГИЯ

Астана 2010

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом образования 2009 г. для резидентуры по специальности «Эндокринология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о.Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	40
2. Распределение часов дисциплины	43
3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин	44
4. Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин	66
5. Методы обучения и преподавания	69
6. Клиническая база	69
7. Список рекомендуемой литературы.	70

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.